

Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A, No 92

Tikankontin suojelutilanne Perä-Pohjolassa

Lauri Erävuori

METSÄHALLITUS
Luonnonsuojelu

*Lauri Erävuori
Pajumaankuja 5 C 13
90820 Kello
040 546 3408
eravuori@paju.oulu.fi*

*Julkaisun sisällöstä vastaa tekijä,
eikä julkaisuun voida vedota
Metsähallituksen virallisena
kannanottona.*

*ISSN 1235-6549
ISBN 952-446-099-8*

*Oy Edita Ab
Helsinki 1998*

Kansikuva: Tikankontti (Cypripedium calceolus). Laila Nevakivi.

KUVAILULEHTI

Julkaisija
Metsähallitus

Julkaisun päivämäärä
1.12.1998

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji	
Lauri Erävuori		Selvitys	
		Toimeksiantaja	
		Metsähallitus, Perä-Pohjolan luontopalvelut	
		Toimielimen asettamispvm	
Julkaisun nimi			
Tikankontin suojelutilanne Perä-Pohjolassa			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä			
<p>Kartoitimme tikankontin suojelutilanteen Perä-Pohjolan luontopalveluiden alueyksikön toimialueella ja selvitimme esiintymien elinvoimaisuutta. Selvityksessä olivat mukana kaikki vuonna 1997 tiedossa olleet valtion mailla, suojelualueilla sekä suojeluohjelmakohteilla tai edellisten välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tikankontin esiintymät. Esiintymätiedot koottiin luontopalveluiden aluueyksikön rekisteristä, UHEX-rekisteristä ja Oulun yliopiston kasvimuseon arkistosta.</p> <p>Tutkimusalueella on 203 tikankontin esiintymää, joista inventoitiin 79. Inventoinnit tehtiin kesällä 1997. Viittä esiintymää ei löydetty, vaikka alueet olivat jokseenkin luonnontilaisia. Uusia esiintymiä löydettiin kuusi. Inventoiduilla esiintymillä oli yhteensä lähes 40 000 versoa. 60 prosenttia inventoiduista esiintymistä on alle 10 aarin kokoisia. Esiintymien koko vaihtelee vajaasta neliömetristä yhteen hehtaariin.</p> <p>Metsähallituksen hallinnoimilla mailla on 25 esiintymää, joista viisi on suojelualueella ja kuusi suojeluohjelmien kohteilla. Suojelualueilla on kaikkiaan 10 esiintymää ja suojeluohjelmien kohteilla 27. Suojeluohjelmien toteutuminen parantaisi huomattavasti lajin suojelutilannetta. Joidenkin soidensuojeluohjelman kohteiden rajauksen siirtäminen kivennäismaan puolelle lisäisi entisestään suojeltujen esiintymien lukumäärää.</p> <p>Noin kolmanneksella inventoiduista esiintymistä havaittiin muutoksia, esim. hakkuita ja ojituksia. Muutosten vaikutusta populaatioihin ei tarkkaan tiedetä, koska aiemmat tiedot olivat puutteellisia. Useilla esiintymillä on tehty poimintahakkuita, joiden seurauksena tikankontin yksilömäärä näyttäisi jopa lisääntyneen vapautuneen kasvutilan vuoksi.</p> <p>Inventoinnin perusteella tikankontilla on runsaasti elinkykyisiä populaatioita, mutta esiintymät ovat pirstoutuneita. Laajimmat tikankontin keskittymät ovat Tervolassa ja Ylitorniolla.</p> <p>Tikankontin esiintymisen kokonaiskuvan täydentämiseksi on tarpeen inventoida myös muut esiintymät, jotta saadaan selkeä käsitys lajin nykytilasta.</p>			
Avainsanat			
tikankontti, <i>Cypripedium calceolus</i> , uhanalaiset kasvit, suojelutilanne, Peräpohjola			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero		ISSN	ISBN
Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 92		1235-6549	952-446-099-8
Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta	Luottamuksellisuus
60	suomi	60,-	julkinen
Jakaja		Kustantaja	
Metsähallitus, luonnonsuojelu		Metsähallitus	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare
Forststyrelsen

Utgivningsdatum
1.12.1998

Författare (uppgifter om organet, organets namn, ordförande, sekreterare) Lauri Erävuori	Typ av publikation Utredning		
	Uppdragsgivare Nordbottens naturtjänster		
	Datum för tillsättandet av organet		
Publikation Guckuskons skyddssituation i Nordbotten			
Publikationens delar			
Referat <p>Vi kartlade skyddssituationen för guckuskon inom verksamhetsområdet för Nordbottens naturtjänster och utredde förekomsternas livskraft. Utredningen omfattade samtliga förekomster av guckusko som var kända år 1997 och hade påträffats inom statens marker, skyddsområden och på platser som omfattas av skyddsprogram samt ytterligare förekomster av guckusko i det omedelbara grannskapet av de förstnämnda. Uppgifterna om förekomsterna sammanställdes ur det register naturtjänsters regionala enhet för, UHEX-registret och arkivet i universitetets växtmuseum i Uleåborg.</p> <p>Inom det utforskade området finns det 203 platser med förekomst av guckusko. Av dem inventerades 79. Inventeringen utfördes sommaren 1997. Fem förekomster påträffades inte trots att områdena var i det närmaste naturtillstånd. Sex nya förekomstplatser hittades. Inom de inventerade förekomsterna fanns det sammanlagt närmare 40 000 skott. 60 procent av de inventerade förekomsterna hade en yta på under 10 ar. Förekomsternas arealer varierade från en knapp kvadratmeter till en hektar.</p> <p>På de marker Forststyrelsen förvaltar finns det 25 förekomstplatser, av dem är fem inom skyddsområde och sex på platser som omfattas av skyddsprogram. Totalt finns det 10 förekomster inom skyddsområden och 27 på platser omfattade av skyddsprogram. Ett genomförande av skyddsprogrammen skulle väsentligt förbättra skyddssituationen för arten. En flyttning av gränsen för vissa områden som ingår i myrskyddsprogrammet in på mineralmarksidan skulle ytterligare öka antalet skyddade förekomster.</p> <p>På ungefär en tredjedel av de inventerade förekomsterna observerades förändringar, t.ex. avverkningar och utdikningar. Exakta uppgifter om förändringarnas effekter på populationerna finns det inte eftersom de tidigare givna uppgifterna var bristfälliga. På många förekomstplatser hade det utförts plockhuggningar. Som en följd därav såg det rentav ut som om antalet guckuskoindivider hade ökat tack vare att utglesningen lämnat mera växtplats.</p> <p>Utgående från inventeringen kan slutsatsen dras att guckuskon har ett stort antal livsdugliga populationer, men att förekomsterna är splittrade. De största koncentrationerna av arten finns i Tervola och Övertorneå.</p> <p>För att få en komplett helhetsbild av förekomsten av guckusko är det nödvändigt att inventera även övriga förekomster av guckusko så att en klar uppfattning av artens nuvarande tillstånd kunde bildas.</p>			
Nyckelord guckusko, <i>Cypripedium calceolus</i> , hotade växter, skyddssituation, Nordbotten			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja A 92		ISSN 1235-6549	ISBN 952-446-099-8
Sidoantal 60	Språk finska	Pris 60,-	Sekretessgrad offentlig
Distribution Forststyrelsen, naturskydd		Förlag Forststyrelsen	

ESIPUHE

Tikankontti valittiin vuonna 1993 yhdeksi Metsähallituksen kohdelajeista. Tavoitteena on kiinnittää erityistä huomiota kohdelajien esiintymäpaikkojen kartoitukseen, suojeluun ja seurantaan Metsähallituksen mailla. Kohdelajeista on tehty esite, jossa kerrotaan lajien tunnistamisesta, biologiasta, uhanalaisuuden syistä ja suojelusta. Vuosina 1994 ja 1995 tikankontin ja muiden kohdekasvien esiintymätietoja koottiin mm. yliopistollisten kasvimuseoiden arkistoista ja kasvikoelmista. Tiedot tallennettiin uhanalaisten eliöiden rekisteriin, UHEXiin.

Vuonna 1997 Metsähallituksen luonnonsuojelun yhtenä tulostavoitteena oli tikankonttitietojen tarkistus. Suuri osa vanhoista esiintymäpaikkatiedoista oli sijaintitiedoiltaan liian epätarkkoja vietäväksi Metsähallituksen paikkatietojärjestelmään PATiin. Tiedot esiintymien koosta ja tämänhetkisestä maankäyttötilanteesta olivat puutteelliset tai saattaneet muuttua. Jotta tiedot saataisiin ajantasalle, Perä-Pohjolan puistoalueessa päätettiin tehdä kattava Metsähallituksen mailla olevien esiintymäpaikkojen inventointi. Mukaan otettiin myös suojeluohjelmilla sijaitsevat esiintymät, jotta suojelutilanteen kehittymistä olisi mahdollista arvioida. Tässä raportissa esitellään työn tulokset.

Tikankonttikartoituksen suunnittelusta vastasivat Lauri Erävuori ja allekirjoittanut. Lauri Erävuori ja Rauno Hiltunen tekivät maastoinventoinnin helteisenä heinäkuuna. Lisäksi käyttöön saatiin Oulun yliopiston kasvimuseon ja Oulun luonnonystävään yhdistyksen kasvistoryhmän löytämien uusien tikankonttipaikkojen tiedot Kittilästä sekä alue-ekologisen suunnittelun yhteydessä löydettyjen kasvupaikkojen tiedot Ylitorniolta. Lauri Erävuori vastasi käsillä olevan raportin koostamisesta ja kirjoittamisesta. Käsikirjoitusta kommentoivat Terhi Ryttäri, Aulikki Alanen ja Heidi Kaipainen Suomen ympäristökeskuksesta ja Tiina Kanerva Metsähallituksen luonnonsuojelun kehittämissyksiköstä. Sirkka-Liisa Peltonen Suomen ympäristökeskuksesta tulosti raporttiin kesän 1997 tuloksilla päivitetyn karttakuvan tikankontin levinneisyydestä. Allekirjoittanut teki muut inventointiin liittyvät karttakuvat.

Kiitokset työn tekijöille ahkerasta ja hyvästä työskentelystä ajoittain rankoissakin olosuhteissa! Niin ikään lämpimät kiitokset myös muille työhön ja raporttiin vaikuttaneille!

Raportin tuloksia käytetään tikankontin esiintymäpaikkojen suojelussa mm. alue-ekologisen suunnittelun yhteydessä. Lisäksi tuloksia voidaan hyödyntää suojeluohjelmien maanhankinnan toteuttamisessa ja tikankontin suojelutilanteen arvioinnissa.

Heikki Eeronheimo
Erikoissuunnittelija
Metsähallitus
Perä-Pohjolan luontopalvelut

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	9
2	LAJIN LUONNEHDINTA	9
2.1	Biologia	9
2.2	Levinneisyys.....	10
2.3	Kannan kehitys ja uhanalaisuus.....	12
2.4	Suojelu ja tutkimus	13
4	AINEISTO JA MENETELMÄT	13
4.1	Inventointikohteiden valinta	13
4.2	Maastotyöt	15
4.3	Työhön liittyviä ongelmia	15
5	TULOKSET	16
5.1	Koko kartoitusalue	16
5.2	Metsähallituksen alueet	18
5.3	Suojelualueet ja suojeleuhjelmakohteet	19
5.4	Kuntakohtaiset tulokset.....	20
5.4.1	Kittilä.....	20
5.4.2	Pelkosenniemi.....	22
5.4.3	Pello.....	23
5.4.4	Rovaniemen maalaiskunta.....	23
5.4.5	Salla	25
5.4.6	Sodankylä	26
5.4.7	Tervola	26
5.4.8	Tornio.....	28
5.4.9	Ylitornio	30
6	POHDINTA.....	32
6.1	Metsähallituksen maiden suojeleutilanne	33
6.2	Esiintymien suojeleukeinot.....	33
6.3	Lisäinventointitarve	35
	LÄHTEET.....	36
	LIITTEET	
Liite 1	Metsähallituksen hallinnoimien maiden esiintymätiedot	37
Liite 2	Luonnonsuojeleualueiden ja suojeleuhjelmakohteiden esiintymätiedot.....	38
Liite 3	Esiintymätiedot kunnittain.....	40
Liite 4	Maastolomake.....	58
Liite 5	Julkaisussa käytetyt lyhenteet.....	60

1 JOHDANTO

Tikankontti (*Cypripedium calceolus* L.) on kalkkipitoisissa lehdoissa, lehto- ja lettorvissa sekä lettorämeillä esiintyvä kämmekkälaji. Sitä ei suotta sanota maamme komeimmaksi orkideaksi; jopa puolen metrin korkuisessa versossa on huomiota herättävä, iso keltainen kukka. Tikankontti kuuluu Suomen alkuperäiseen kasvilajistoon, ja sitä on esiintynyt kalkkipitoisilla alueilla lähes koko maassa. Kasvupaikkoja on tuhoutunut pääasiassa peltojen raivauksen vuoksi, mutta myös metsätalous, rakentaminen ja poimiminen ovat tehneet tikankontista uhanalaisen lajin. Suomessa tikankontti on silmälläpidettävä laji ja rauhoitettu koko maassa (Uhanalaisten... 1992, Rytteri & Kettunen 1997).

Tämän inventoinnin tarkoituksena oli selvittää tikankontin kasvupaikkojen tila ja suojelutilanne Metsähallituksen Perä-Pohjolan luontopalveluiden alueyksikön alueella. Suojelutilanteen kehittymisen arviointia varten inventoitiin suojeluohjelmakohteiden esiintymät ja niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevat esiintymät; tieto tuottaa tarkentavaa tietoa maanhankintaan. Tavoitteena oli myös tarkentaa sijaintitietoja, jotta esiintymäpaikat voidaan tallentaa paikkatietojärjestelmään. Inventointikohteilla arvioitiin lisäksi kasvupaikkoihin kohdistuneiden muutosten vaikutusta tikankontin esiintymismahdollisuuksiin paikalla.

2 LAJIN LUONNEHDINTA

2.1 Biologia

Tikankontti kuuluu tikankonttikasvien (*Cypripediaceae*) heimoon, jonka lajit ovat muita kämmeköitä alkukantaisempia. Useimmat *Cypripedium*-suvun lajeista kasvavat pohjoisen pallonpuoliskon viileässä ja lauhkeassa vyöhykkeessä.

Tikankontti on komein kämmekkämme, jonka versot voivat kasvaa jopa puolimetrisiksi. Tikankontti on monivuotinen ruoho, jonka versoissa ovat leveänsoikeat lehdet ja yhdestä kolmeen keltaista kukkaa. Kolmekukkaiset versot ovat hyvin harvinaisia. Kukat ovat suuremmat kuin millään muulla kotimaisella kämmekällä. Kukka on noin 10 senttimetriä leveä; konttimainen huuli on keltainen ja ruskeasuoninen, muut kehälehdet ovat punertavan ruskeita ja kierteisiä (Hämet-Ahti ym. 1986). Kukinta-aika on Suomessa kesäkuun puolesta välistä heinäkuun loppupuolelle. Koon ja värin vuoksi kukat erottuvat hyvin runsaankin kasvillisuuden joukosta.

Kukka on medetön, mutta siinä on hento tuoksu. Rakenne on sopeutunut hyönteispölytykseen. Pölyttäjinä ovat pääasiassa maamehiläiset (*Andrena*) ja vakomehiläiset (*Lasioglossum* ja *Halictus*) (Nilsson 1979). Kukan rakenteen vuoksi pölyttäjäksi soveltuvat vain tietyn kokoiset hyönteiset. Konttiin mennyt hyönteinen pääsee kukasta pois ainoastaan yhtä reittiä, jonka varrella se koskettaa emin luottia ja kerää ruumiiseensa uutta siitepölyä, joka on tahmaista massaa (Nilsson 1979). Kotia syntyy vähän verrattuna kukkivien versojen määrään ja kotien muodostus vaihtelee runsaasti paikasta toiseen (Kull 1997a).

Vähäistä hedelmöitystä korvaa siementen runsaus; yhdessä kodassa on keskimäärin 11 000 siementä (Kull 1997b), jotka leviävät tuulen avulla. Uuden yksilön kehittymisen edellytyksenä on kalkkipitoinen, kostea maaperä, missä on sopiva sienijuuri, mykorritsa. Vararavinnon siemen pystyy itämään vain sienijuuren turvin. Siitä, kun sienijuuri on tunkeutunut siemeneen ja itäminen alkanut, kestää noin viisi vuotta ennen kuin uusi vihreä verso nousee maasta. Kasvi kukkii vasta kymmenen vuoden kuluttua verson ilmestymisestä (Kull 1995). Vanhetessaan tikankontti muuttuu omavaraiseksi eikä ole enää riippuvainen sienijuuresta.

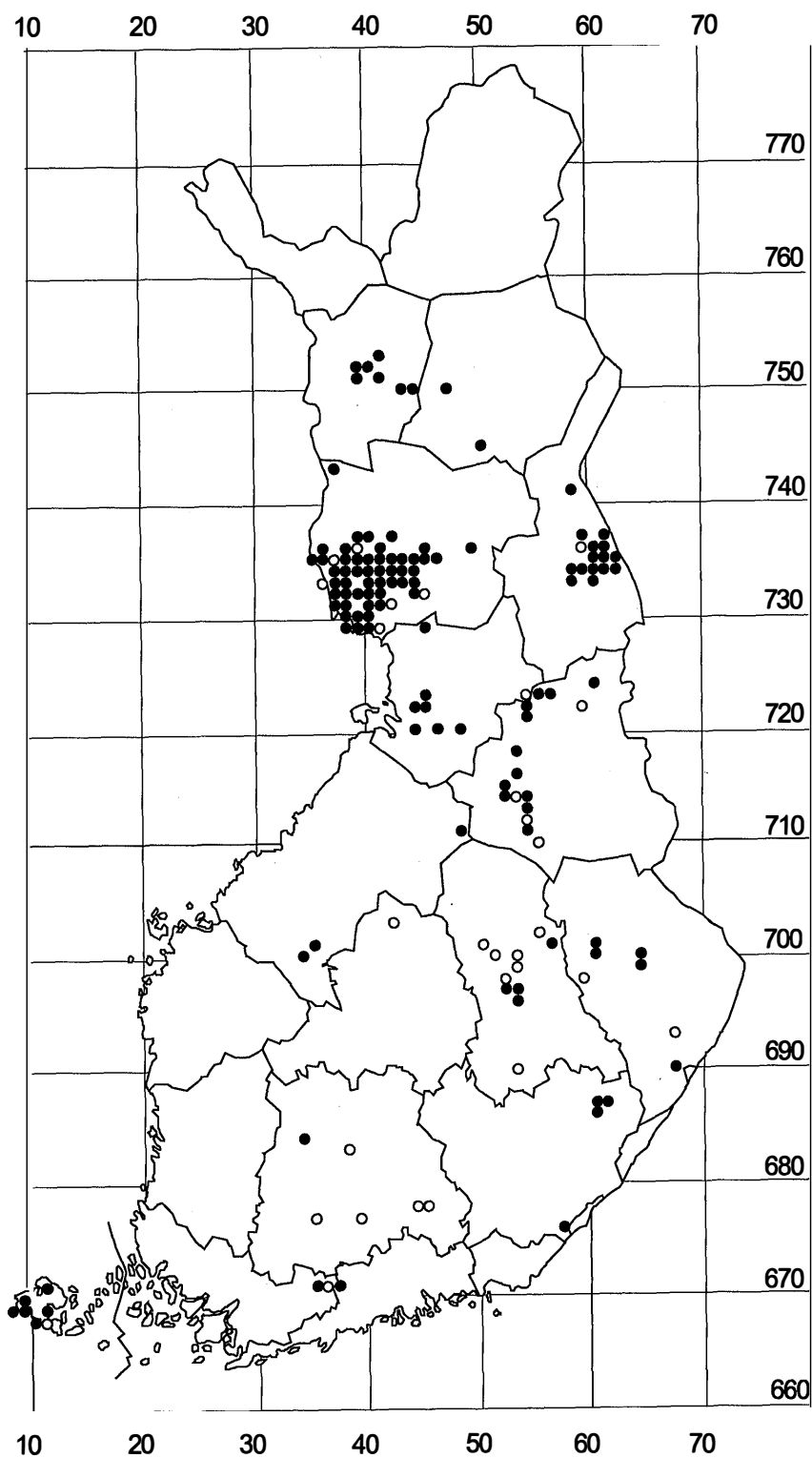
Tikankontti on kalkinvaatija. Maaperän pH on yleensä yli 6, joskin vaihtelu on melko suurta: noin 5,5:stä aina 7,5:een (Kull 1997b). Kalkin lisäksi tikankontti vaatii kosteahkon maaperän. Tyypillisimpiä kasvupaikkoja ovat lehdot, letto-korvet ja -rämeet, Etelä-Suomessa myös lehdesniityt (Ryttäri & Kettunen 1997). Kalkkiseuduilla tikankontin voi tavata myös lehtomaisesta kangasmetsästä. Pohjois-Suomessa tikankontti viihtyy lettorämeillä ja -korvissa. Kasvupaikka on yleensä puolivarjoisa, mutta rämeiden laidoilla tikankonttia tapaa myös räme-puustoisilta, paahteisilta paikoilta.

2.2 Levinneisyys

Tikankontti on eurooppalais-länsisiperialainen, mantereinen kasvi (Ryttäri & Kettunen 1997). Keski-Euroopassa sitä esiintyy useimmissa kalkkipitoisissa vuoristometsissä ja Pohjois-Euroopassa kalkkipitoisilla lettorämeillä, lehdossa ja hakaniityillä. Eteläisimmät esiintymät ovat Kreikan niemimaalla ja Espanjassa (Hultén & Fries 1986). Aasiassa tikankontilla on jokseenkin yhtenäinen esiintymisalue. Pohjois-Amerikassa tikankonttia esiintyy maanosan pohjois- ja keski-osissa. Amerikan tikankontit luetaan omaksi alalajikseen.

Pohjoismaissa ja Itämeren alueella tikankonttia kasvaa kaikissa maissa lukuun ottamatta Islantia. Virossa, Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa esiintymiä on jäljellä vielä suhteellisen paljon.

Suomessa tikankontti esiintyy etelärannikolta Keski-Lappiin asti (kuva 1). Yleisin se on Ahvenanmaan, Kuusamon ja Kemin–Rovaniemen välisellä alueella (Ryttäri & Kettunen 1997). Muualla tikankontti esiintyy laikuttaisesti siellä, missä on kalkkipitoinen maaperä. Levinneisyyskartasta käy ilmi, kuinka paljon levinneisyysalue on supistunut 1900-luvulla (kuva 1).

Kuva 1. Tikankontin levinneisyys Suomessa. Levinneisyys on esitetty neliöpe-
ninkulman ($10 \times 10 \text{ km}^2$) tarkkuudella. Musta ympyrä tarkoittaa vuonna 1980
tai sen jälkeen olemassa olevaksi tiedettyä esiintymää, avoin ympyrä ennen vuot-
ta 1980 havaittua tai tuhoutunutta esiintymää.. Lähde: Suomen ympäristökeskus
ja Luonnontieteellinen keskusmuseo, ks. myös Rytteri & Kettunen 1997.

2.3 Kannan kehitys ja uhanalaisuus

Euroopassa kasvupaikkoja on tuhoutunut pääasiassa pellon raivauksen vuoksi, ja tikankontti onkin useimmissa Euroopan maissa luokiteltu uhanalaiseksi. Esimerkiksi Englannissa on tiettävästi jäljellä vain yksi luonnontilainen esiintymä (Kull 1995). Pohjoismaissa ja Itämeren alueella tikankontti on luokiteltu vähintään silmälläpidettäväksi lajiksi kaikissa maissa (Ingelöf ym. 1993, Rytteri & Kettunen 1997).

Suomessa on uhanalaisten eliölajien rekisterin mukaan kaikkiaan 560 tikankontin esiintymää, joista laji on tavattu 350 esiintymältä viime vuosina. Uhanalaisten lajien seurantatoimikunnan mietinnössä (Uhanalaisten... 1992) tikankontin uhanalaisuusluokka on silmälläpidettävä taantunut, St. Alueellisessa uhanalaisuusluokituksessa on eroja (taulukko 1).

Taulukko 1. Tikankontin alueellinen uhanalaisuus Suomessa (Uhanalaisten... 1992).

Alue	Uhanalaisuus
Ahvenanmaa	St
Turun ja Porin l. eteläosa	–
Turun ja Porin l. pohjoisosa	–
Uudenmaan lääni	E
Kymen lääni	E
Hämeen lääni	E
Mikkelin lääni	V
Vaasan lääni	E
Keski-Suomen lääni	?
Kuopion lääni	V
Pohjois-Karjalan lääni	V
Oulun l. Keski-Pohjanmaa	E
Kainuu	V
Oulun Pohjanmaa	V
Oulun läänin Koillismaa	St
Lapin läänin eteläosa	St
Lapin läänin keskiosa	E
Lapin läänin pohjoisosa	–

Tikankontti on taantunut Etelä-Suomessa haka- ja lehdesniittyjen umpeutuessa ja lehtojen kuusettuessa luontaisesti (Rytteri & Kettunen 1997). Ihminen on vaikuttanut taantumiseen monella tavalla: ravinteikkaita soita ojitettiin aikanaan suopelloiksi, metsätalous on ojituksilla, maaperän muokkauksella ja hakkuilla muuttanut olosuhteet tikankontille epäsuotuisiksi ja komean ulkonäkönsä vuoksi tikankonttia on kerätty maljakoihin ja puutarhoihin. Rakentaminen on tuhonnut osan esiintymistä lopullisesti. Muun muassa teiden rakennus, turvetuotanto ja kaivostalous ovat yhä uhkana tikankontille.

2.4 Suojelu ja tutkimus

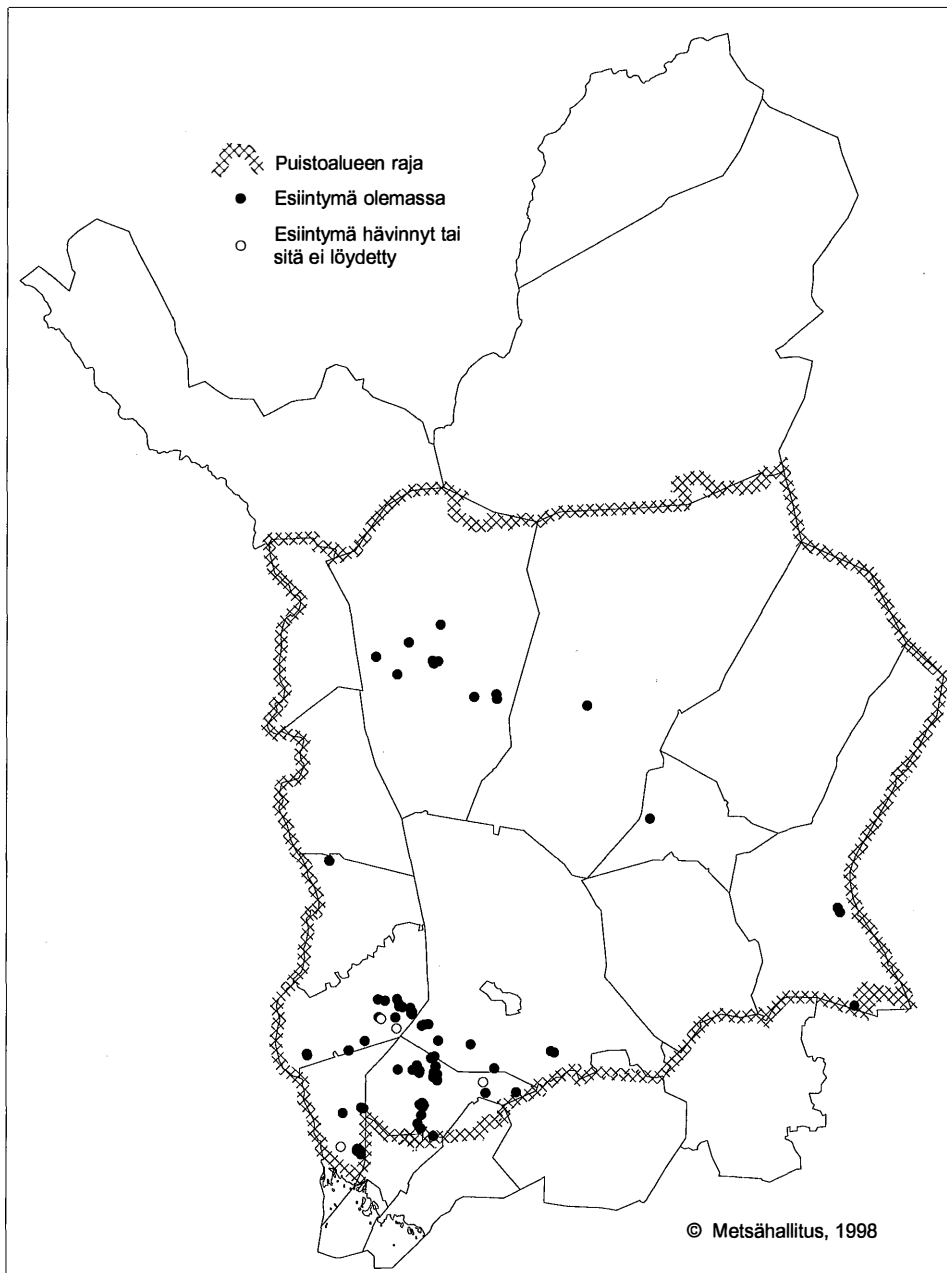
Tikankontti rauhoitettiin vuonna 1952. Ahvenanmaalla laji rauhoitettiin jo vuonna 1925. Rauhoitus estää kasvin tai sen osan poimimisen tai juurineen ottamisen. Rauhoitus ei kuitenkaan suojaa kasvupaikkaa, vaan se voidaan esimerkiksi ojittaa tai puusto hakata. Luonnonsuojelulain mukaan kasvupaikoilla pitäisi kuitenkin välttää vahingoittamista suojeltuja lajeja, mikäli se on mahdollista ilman lisäkustannuksia. Tikankontti on myös Euroopan unionin Luontodirektiivin liitteen IVb laji. Luonnonsuojelulain mukaan direktiivin liitteen IVb kasvilajien kuljettaminen ja hallussapito on kielletty.

Tikankontin tutkimus on ollut Suomessa melko vähäistä. Lähinnä on kerätty levinneisyyttä ja kasvupaikkojen tilaa koskevaa tietoa. Aulikki Salmia on seurannut 1980-luvulla Hyvinkäällä tikankontin versomääriä ja niiden jakautumista kukkiviin ja steriileihin versoihin (Salmia 1988). Biologista ja ekologista tutkimusta on tehty mm. Virossa (Kull 1997a). Nilsson (1979) on selvittänyt tikankontin pölytysbiologiaa Ruotsissa.

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

4.1 Inventointikohteiden valinta

Tiedot tunnetuista tikankontin kasvupaikoista koottiin Suomen ympäristökeskuksen UHEX-rekisteristä, Metsähallituksen Perä-Pohjolan luontopalveluiden alueyksikön tiedostosta ja Oulun yliopiston kasvimuseon rekisteristä ja arkistosta. Kartointu tehtiin Metsähallituksen Perä-Pohjolan luontopalveluiden toimialueella (kuva 2). Kartoitukseen valittiin sellaiset kasvupaikat, jotka sijaitsivat Metsähallituksen hallinnoimilla mailla, suojelualueilla, luonnonsuojeluohjelmien kohteilla tai näiden välittömässä läheisyydessä. Välitön läheisyys tarkoitti, että esiintymä oli alle 200 metrin päässä jonkin edellä mainitun alueen rajasta. Esiintymien valinta perustui Metsähallituksen matkailukarttoihin M12, M14 ja M15 (1994), Metsähallituksen metsät -karttoihin 16 ja 17 (1992) sekä lehtojen- ja soijensuojeluohjelmien ja vanhojen metsien suojeluohjelman karttoihin. Natura 2000 -rajauksia ei huomioitu inventoinnissa. Pellon, Kittilän, Sodankylän, Pelkosenniemen ja Sallan kunnissa esiintymiä oli vähän, jolloin kaikki tunnetut esiintymät voitiin kartoittaa riippumatta maanomistajasta.

Kuva 2. Inventointialue. Alue käsittää Perä-Pohjolan luontopalveluiden alueyksikön toimialueen. Tikankonttia kasvaa alueella Tornion, Tervolan, Ylitornion, Rovaniemen maalaiskunnan, Pellon, Kittilän, Sodankylän, Pelkosenniemen ja Sallan kunnissa. Karttaan on merkitty inventoidut esiintymät.

4.2 Maastotyöt

Kartoitusta varten laadittiin maastolomake (liite 4), josta tiedot voidaan siirtää UHEX-rekisteriin (liite 4). Maastolomake täytettiin jokaisesta esiintymästä. Esiintymän sijainti kuvattiin sanallisesti ja karttakoordinaatein kymmenen metrin tarkkuudella. Kunkin esiintymän laajuus mitattiin pituutena ja leveytenä uloimpien yksilöiden mukaan. Esiintymän muodosta tehtiin piirros.

Esiintymistä osa jaettiin osaesiintymiin. Osaesiintymät ovat esiintymän itsenäisiä osia, joiden välisellä alueella ei esiinny tikankonttia. Osaesiintymäjako on käytetty sellaisilla esiintymillä, jotka ovat maantieteellisesti laaja-alaisia ja jokseenkin yhtenäisiä, mutta joilla tikankonttikasvustot sijaitsevat erillään toisistaan. Edellytyksenä jaolle oli, että kahden lähekkäisen kasvupaikan välisellä alueella ei kasva tikankonttia tai sitä oli vain muutama yksilö. Kasvupaikkojen välissä saattoi olla tie tai oja tai väli oli muuten kasvupaikaksi sopimatonta maaperää. Osaesiintymäjaon etuna on, että seuranta on jatkossa helpompi toteuttaa. Esimerkiksi yksilömäärälaskennoissa voidaan helposti vertailla, millä osaesiintymällä on tapahtunut muutoksia. Lajin häviäminen joltain kasvupaikalta on myös helpompi kohdentaa osaesiintymäjakoä käyttäen.

Versomäärät laskettiin jaoteltuina fertiileihin, steriileihin ja nuoriin versoihin. Nuoriksi versoiksi laskettiin ne, joissa oli korkeintaan kaksi lehteä. Edellisvuotisten ja kehittyvien kotien määrä laskettiin. Tosin vuoden 1997 kotien määrä on jokseenkin luotettava vain heinäkuun puolen välin jälkeen inventoiduilla esiintymillä. Aiemmin inventoiduilla esiintymillä kukinta ei ollut vielä loppunut. Versojen keskimääräinen koko mitattiin yhdestä keskimääräistä kokoa edustavasta fertiilistä versosta. Mikäli vaihtelu oli suurta, se mainittiin erikseen.

Lomakkeelle kirjattiin esiintymien kasvupaikkatyyppi ja yleisimmät seuralaislajit sekä pohja- että kenttäkerroksesta. Puuston peittävyys arvioitiin luokkiin: avoin, puolivarjoisa tai varjoisa. Kaikki esiintymiltä tavatut valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaiset lajit kirjattiin maastolomakkeeseen. Esiintymillä havaitut muutokset, kuten ojitus, hakkuut tai rakentaminen, kirjattiin lomakkeelle. Luonnontilaisiksi merkittiin esiintymät, joilla ei ollut havaittavissa selviä ihmisen aiheuttamia muutoksia. Vanhoja poimintahakkuuta ei määritelty muutoksiksi. Lauri Erävuori ja Rauno Hiltunen tekivät maastotyöt 27.6.–8.8.1997.

4.3 Työhön liittyviä ongelmia

Inventointiin mukaan otetut esiintymät valittiin karttoihin tehtyjen rajausten perusteella. Osa inventoinnin edellytykset täyttävistä esiintymistä on voinut jäädä pois aineistosta, koska karttamateriaali oli epätarkkaa ja osin vanhaa

Inventointi pohjautui rekistereissä olleisiin tietoihin. Kartoituksen aikana selvisi, ettei kaikkia esiintymätietoja oltu kirjattu käytettyihin rekistereihin. Muun muassa vanhojen metsien inventointitiedoissa oli muutamia esiintymiä, joita ei pystytty sisällyttämään tähän kartoitukseen edellä mainitusta syystä.

Tutkimusalueen kaikkien tikankonttiesiintymien lukumäärä laskettiin rekisteritiedoista kootusta tiedostosta. Esiintymien kokonaislukumäärä ei ole tarkka, koska omaksi esiintymäkseen laskettiin kaikki ne esiintymät, joita ei voitu puutteellisten tietojen perusteella yhdistää tarkemmin tunnettuun, saman alueen esiintymän sijaintiin.

Kartoituksessa laskettiin versomäärät jakaen ne kolmeen luokkaan: fertiilit, steriilit ja taimet. Erityisesti taimien havaitseminen rehevässä aluskasvillisuudessa oli vaikeaa. Tämän vuoksi voidaan olettaa, että kirjatut taimimäärät ovat minimimääriä. Myös kookkaampia yksilöitä oli vaikea havaita heinäkuun lopulla, jolloin kukat olivat jo lakastuneet ja muu kasvillisuus oli korkea.

Suurin osa esiintymien versomääristä laskettiin, vain laajimmilla esiintymillä tehtiin otoksiin perustuva arvio. Laskettuja versomääriä voidaan pitää hyvin tarkkoina, ja ne edustavat varmasti minimimääriä kasvupaikoilla. Arviolaskelmien virheprosentti on arviolta alle 10.

Esiintymien pinta-alat ovat arvioita, jotka perustuvat uloimpien yksilöiden mukaan laskettuun pituuteen ja leveyteen. Pinta-alat eivät ole ehdottoman tarkkoja, mutta antanevat riittävän informaation esiintymien koosta. Pinta-alojen käyttöön indeksien luomisessa esimerkiksi pinta-alan ja yksilömäärän suhteen on suhtauduttava varoen.

Kartoituksessa ei löydetty kaikkia esiintymiä. Niitä ei kuitenkaan voi pitää kadonneina, koska tikankontin elintapaan kuuluu viisi vuotta kestävä näkymättömissä maan sisällä tapahtuva kehitys. Toisaalta moni löytymättä jääneistä kohteista perustui vanhoihin, jokseenkin epätarkkoihin tietoihin, joiden todenperäisyydestä ei voi olla varma.

5 TULOKSET

5.1 Koko kartoitusalue

Perä-Pohjolan luontopalveluiden alueyksikön alueella on rekisteritietojen mukaan kaikkiaan 203 tikankonttiesiintymää, joista 42 esiintymää on havaittu viimeksi ennen vuotta 1980. Kadonneiksi (ts. ei ole löytynyt) on merkitty 14 esiintymää. Kesällä 1997 inventoitiin yhteensä 79 esiintymää, joissa oli yhteensä 152 osaesiintymää (kuva 2). Tuloksissa on neljä Kittilän esiintymää, jotka Oulun yliopiston kasvimuseon ja Oulun luonnonystävien yhdistyksen kasvistoryhmä löysi kesällä 1997, ja kaksi Ylitornion esiintymää, joiden kartoitus on tehty alueekologisen suunnittelun yhteydessä kesällä 1997. Inventointitiedot on tallennettu UHEX-rekisteriin. Keskeiset inventointitulokset on esitetty liitteessä 3.

Taulukossa 2 on esitetty kartoitettujen esiintymien tila ja jakautuminen kunnittain. Inventoiduista 79 esiintymästä tikankontti löydettiin 74 esiintymältä. Löydettyihin esiintymiin sisältyy kuusi kokonaan uutta esiintymää ja kuusi uutta osaesiintymää aiemmin tunnettuihin esiintymiin. Viittä esiintymää ei löytynyt,

joten ne merkittiin hävinneiksi. Tikankonttia ei löydetty myöskään yhdeksältä osaesiintymältä.

Löytymättä jääneitä esiintymiä ei kuitenkaan voida pitää lopullisesti tuhoutuneina, koska löytymättä jäämisen syynä voi olla epätarkka tieto tai esiintymän pieni koko, jolloin se on jäänyt havaitsematta. Esiintymän tikankontit voivat myös 'nukkua' pelkkänä maavartena. Kadonneiden esiintymien lisäksi joiltakin esiintymiltä ei löytynyt kaikkia osaesiintymiä. Näiden kohdalla on ongelmallista selvittää, onko osaesiintymä kadonnut vai merkitty väärään paikkaan. Minkään esiintymän ympäristö ei ole muuttunut niin, että tikankontti ei voisi paikalla esiintyä nyt tai tulevaisuudessa. Ympäristöön vaikuttaneita muutoksia, kuten viimeaikaiset hakkuut ja ojitus, havaittiin 24 esiintymällä (32 % inventoiduista). Lisäksi kymmenellä esiintymällä (13 % inventoiduista) oli havaittavissa mm. vanhoja hakkuujälkiä tai muita lähistöllä tehtyjä toimenpiteitä.

Taulukko 2. Puistoalueen sisään jäävien kuntien kaikki esiintymät ja inventoidut esiintymät. Hävinneitä-sarakkeessa on inventoinnin yhteydessä löytymättä jääneiden esiintymien lukumäärä.

Kunta	Esiintymiä yhteensä	Inventoituja	Hävinneitä
Kittilä	10	10	
Pelkosenniemi	1	1	
Pello	1	1	
Rovaniemen mlk	34	9	
Salla	3	3	
Sodankylä	1	1	
Tervola	83	27	2
Tornio	42	10	1
Ylitornio	28	17	2
Yhteensä	203	79	5

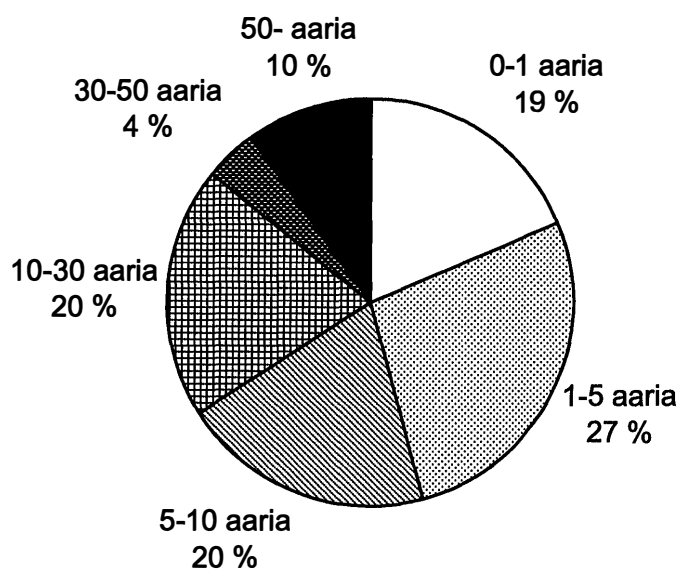
Tutkimusalueen 203 esiintymästä 25 on Metsähallituksen ja 3 Metsäntutkimuslaitoksen hallinnoimilla mailla. Suurin osa esiintymistä on yksityismailla.

Inventoitujen 79 esiintymän pinta-ala on yhteensä 1 376 aaria ja versomäärä 40 423. Suurin osa esiintymistä on pinta-alaltaan alle 10 aarin kokoisia (46 esiintymää). Laajoja esiintymiä, yli 50 aaria, on kahdeksan kappaletta (kuva 3). Osa laaja-alaisista esiintymistä on jaettu osaesiintymiin. Osaesiintymiä inventoitiin kaikkiaan 143.

Versomäärät vaihtelevat esiintymillä 2:sta versosta runsaaseen 2 000:een. Pinta-alan ja yksilömäärän välillä on havaittavissa riippuvuutta: mitä isompi ala, sitä enemmän versoja on neliömetrillä keskimäärin. Pienialaisilla (alle 0,1 aaria) esiintymillä tällainen indeksi ei toimi, vaan esiintymät saavat suhteettoman suu-

ren versomäärän neliömetrille. Versomäärä ei kuitenkaan yksiselitteisesti riipu pinta-alasta, koska esiintymien välillä löytyy suurtakin vaihtelua.

Versot jakautuvat fertiileihin, steriileihin ja taimiin keskimäärin suhteessa 1:2:0,3. Steriilejä versoja on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta huomattavasti fertiilejä enemmän. Taimien määrä on kaikilla esiintymillä melko pieni, mutta niiden olemassaolo kertoo uusien yksilöiden tuottamisesta ja kasvupaikan soveltuvuudesta tikankontille. Kukkivien versojen korkeus vaihtelee 10:stä 50 senttimetriin. Avoimilla kasvupaikoilla korkeus on yleensä pienempi kuin varjoisilla. Varjoisilla kasvupaikoilla koko on keskimäärin 29 cm ja aukeilla lettorämeillä 24 cm. Osaesiintymistä 78 on kasvupaikkatyybiltään lettorämettä, lettokorpea tai näiden yhdistymiä. Lehdoissa osaesiintymiä on 63, ja valtaosa niistä on tuoreissa lehdoissa.

Kuva 3. Inventoitujen esiintymien jakautuminen kokoluokkiin pinta-alan mukaan.

5.2 Metsähallituksen alueet

Tutkimusalueen sisään jäävistä esiintymistä noin 14 % (25 kpl) on Metsähallituksen hallinnoimilla mailla (liite 1). Kolme esiintymää (Saarostenkangas, Vuomavaara E ja Kalkkisaajot S) sekä Tuorerompaan osaesiintymistä kahta ei löytynyt. Kartoituksessa mukana olleiden esiintymien lisäksi kolme Tervolan esiintymää (Poikkimaanaapa, Hattuseljänaapa ja Lapioaapa) saattaa olla Metsähallituksen mailla. Näiden esiintymien tiedot ovat 1920–1930-luvuilta (Kotilainen 1951) ja sijainniltaan epätarkkoja. Kalkkisaajojen esiintymästä vain noin neljännes ja Karhujupukan esiintymästä noin puolet on Metsähallituksen mailla. Esiintymistä 13 on Ylitorniolla (Yt), 5 Rovaniemen maalaiskunnassa (Roi mlk), 8 Tervolassa (Te) ja 3 Kittilässä (Ki).

Metsähallituksen hallinnoimien maiden esiintymien yhteispinta-ala on noin 500 aaria ja kokonaisversomäärä noin 17 700. Merkittävimmät esiintymät ovat Narkaus Kalkkimaa 2 844 versoa (Roi mlk), Marmorilouhos 1 084 versoa (Te), Kuusikorompaat 2 425 versoa (Yt), Tuorerommas 2 417 versoa (Yt), Palorommas 1 040 versoa (Yt), Hirveäkuusikko N 1 340 versoa (Ki) ja Kuusilampi S 940 versoa (Roi mlk). Pinta-alallisesti laajimmat esiintymät ovat Ylitornion Rompaiden alueella, joka on kaikkien inventoitujen alueiden merkittävin tikankonttikeskittymä. Suojelualueilla on kokonaan tai osittain viisi esiintymää. Hävinneistä esiintymistä kaksi on saattanut sijaita suojelualueella. Suojeluohjelmakohteilla on kuusi esiintymää. Vaikka Metsähallituksen maiden esiintymistä vain neljännes on suojelualueilla, 66 % versomäärästä on suojeltu ja 9 % sijaitsee suojeluohjelmakohteilla.

5.3 Suojelualueet ja suojeluohjelmakohteet

Suojelualueilla on kymmenen esiintymää, joista kaksi on hävinnyt (taulukko 3, liite 2). Suojelualueilla olevien esiintymien ja osaesiintymien yhteenlaskettu pinta-ala on noin 320 aaria ja versomäärä noin 12 554. Suojelualueista merkittävimmät ovat Pisavaaran luonnonpuisto 2 424 versoa (Roi mlk ja Te), Narkauksen Kalkkimaan luonnonhoitoalue (LHA) 2 844 versoa (Roi mlk), Tuorerompaan soidensuojelualue (SSA) 2 417 versoa (Yt) ja Palorompaisten LHA 2 425 versoa (Yt). Mellajoen soidensuojelualueen laidassa sijaitsevasta esiintymästä vain noin neljännes on suojelualueella. Muut esiintymät ovat versomäärältään selvästi pienempiä. Tornion ja pohjoisten kuntien esiintymiä ei ole suojelualueilla.

Taulukko 3. Puistoalueen suojelualueilla, ohjelmakohteilla ja niiden läheisyydessä sijaitsevien esiintymien lukumäärät kunnittain inventointiin perustuen. Suluissa inventoinnissa löytymättä jääneiden esiintymien määrä.

Kunta	Suojelu- alueet	Ohjelma- kohteet	Läheiset esiintymät
Kittilä	–	2	–
Pelkosenniemi	–	1	–
Pello	–	–	–
Rovaniemen mlk	2	2	–?
Salla	–	2	–
Sodankylä	–	–	–
Tervola	3	10	8
Tornio	–	7(1)	2
Ylitornio	5(2)	8	–
Yhteensä	10	32	10

Suojeluohjelmakohteilla on 32 esiintymää eli noin 14 % kaikista tutkimusalueen esiintymistä. Yhteenlaskettu pinta-ala on noin 670 aaria ja versomäärä 11 700. Neljä esiintymää (Hämeenvuoma, Pitkäjänkä ja Rytijänkkä SE (Yt) sekä Yli-Kirvesmaa E (Te)) sijaitsee aivan ohjelmakohterajan tuntumassa, ja esiintymien versoista ainakin osa saattaa olla rajauksen ulkopuolella. Kaksi esiintymää on kadonnut. Merkittävimmät ohjelmakohteet ovat Akanvaaran lehtojensuojeluohjelman kohde (LHO) 2 070 versoa (Pelkosenniemi), Neuvo-Pietarin soidensuojeluohjelman kohde (SSO) 1 340 versoa (Kittilä), Rompaan vanhojen metsien suojeluohjelman kohde (VMO) 1 040 versoa (Yt), Pitkäjänkä-Rytijänkkän SSO 999 versoa (Yt) ja Palokkaan VMO 867 versoa (Yt). Ohjelmakohteiden suojelun toteutuminen lisäisi merkittävästi suojeltujen esiintymien luku- ja versomäärää, sillä suojeltujen esiintymien osuus kaikista esiintymistä nousisi noin 19 %:iin ja versomäärä lähes kaksinkertaistuisi nykyisestä määrästä. Kunnittain tarkasteltuna suojeluohjelmakohteiden toteuttamisesta seuraisi, että Torniossa, Pelkoseniemellä, Kittilässä ja Sallassa olisi esiintymiä suojelualueilla. Sen sijaan Pellon ja Sodankylän kuntien esiintymät olisivat edelleen suojelematta. Monet suojeluohjelmakohteilla olevista esiintymistä sijaitsevat aivan ohjelmakohteen rajalla, muutama osittain ulkopuolella. Varsin monilla ohjelmakohteiden esiintymillä on tehty ojituksia tai puuston hakkuita.

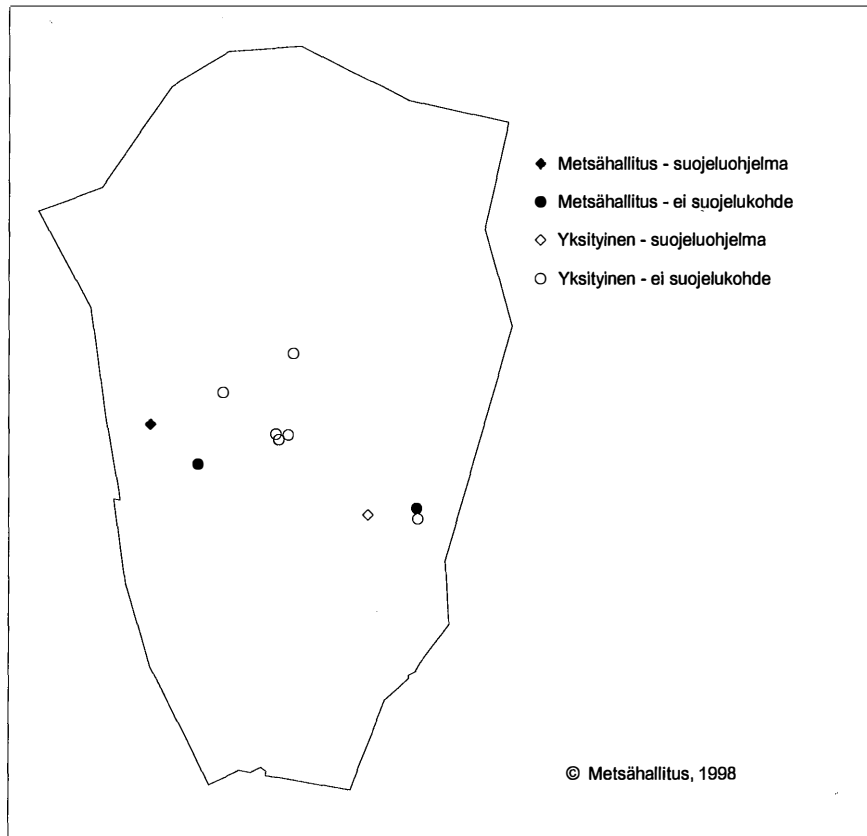
Ohjelmakohteiden ja suojelualueiden läheisyydessä (korkeintaan 200 metriä rajasta) on 10 esiintymää ja lisäksi 6 osaesintymää, joiden yhteenlaskettu versomäärä on noin 8 000. Valtaosa edellä mainituista esiintymistä on kuitenkin vähintään 100 metriä rajauksen ulkopuolella. Välittömässä läheisyydessä (≤ 50 m) on viisi osaesintymää, joiden versomäärä on yhteensä 214.

5.4 Kuntakohtaiset tulokset

5.4.1 Kittilä

Tikankontti on Kittilässä alueellisesti erittäin uhanalainen (E). Kittilän kunnan alueelta kartoitettiin kaikki tunnetut kasvupaikat lukuun ottamatta yhtä, jonka sijainti tiedettiin vain 10 km²:n tarkkuudella (kuva 4). Kittilän esiintymistä yksikään ei ole kadonnut. Kittilästä tunnetaan kaikkiaan kymmenen esiintymää, joista kolme on uusia, vuonna 1997 löydettyjä. Osaesiintymiä on yhteensä kolme toista (taulukko 4). Vuolittavaaran esiintymän lähietäältä löytyi yksi verso, joka todennäköisesti on tikankontin taimi. Määritys on syytä tarkistaa lähivuosina. Lonnakon (=Valkko) nimellä ollut esiintymä jaettiin kahdeksi esiintymäksi (Vuolittavaara W ja Isovuoma NW).

Isovuoman esiintymä ympäristöineen on aikanaan hakattu; alueella on runsaasti vanhoja ajouria ja puusto on harvaa, alle 10 metrin korkuista mäntyä. Ruuhiselän esiintymän tuntumaan on tehty uusi ajoura, jolla ei toistaiseksi ole vaikutusta tikankontin menestymiseen. Esiintymästä on syytä ilmoittaa alueella rakennustoimintaa harjoittaville, jotta esiintymä säilyy. Kaikki esiintymät ovat hyvinvoivia, eikä niillä ole erityisiä hoitotarpeita.

Kuva 4. Kittilän osaesiintymien sijainti. Karttaan on merkitty symboleilla esiintymien maanomistustaho ja suojelutilanne.

Taulukko 4. Kittilän esiintymät.

Esiintymän nimi	Osaesiintymiä	Pinta-ala aaria	Versomäärä	Maanomistaja	Ohjelmakohde
Hirveäkuusikko N	2	9,0	1340	MH	SSO Neuvo-Pietari
Jolhikko	1	?	10	MH	
Karjakkolehto	1	0,1	110	MH	
Holkkuvaara	1	<0,1	30	yks	
Isovuoma	2	8,3	583	yks	
Lismajoen silta N	2	3,2	440	yks	
Mustavaara W	1	<0,1	34	yks	LHO Mustavaaran lehdot
Paarnajärvi E	1	0,6	205	yks	
Ruuhiselkä N	1	1,0	106	yks	
Vuolittavaara W	1	0,7	325	yks	

Esiintymien yhteispinta-ala on 22,9 aaria. Kaikki esiintymät ovat pienialaisia. Seitsemän esiintymää on alle aarin kokoisia, ja suurin on noin yhdeksän aaria. Esiintymistä puolet on lettorämeillä tai -korvissa ja puolet tuoreissa lehdossa tai lehtokorvissa. Lettojen esiintymät ovat tyypillisesti laaja-alaisempia, kun taas lehtoesiintymät ovat alle aarin kokoisia. Esiintymien yhteenlaskettu versomäärä on 3 183, ja se vaihtelee 10:stä 1 440:een.

Metsähallituksen hallinnoimilla mailla on kolme esiintymää, joista Hirveäkuusikon esiintymä on Kittilän esiintymistä pinta-alaltaan ja yksilömäärältään suurin. Jolhikon esiintymä on kaikkein pienin. Metsähallituksen mailla olevilla esiintymillä kasvaa yli puolet kunnan versomäärästä (1 460 versoa). Versojen lukumäärällinen ja esiintymien pinta-alallinen osuus Metsähallituksen mailla on huomattava, vaikka yksityismailla onkin enemmän esiintymiä.

Mustavaaran ja Hirveäkuusikon esiintymät sijaitsevat suojeleohjelmakohteilla. Näiden esiintymien versomäärä on 1 374, joka on noin 43 % kaikkien kunnan esiintymien versomäärästä.

5.4.2 Pelkosenniemi

Pelkosenniemi kuuluu Sompion Lappiin, jossa tikankontti on erittäin uhanalainen (E). Pelkosenniemellä on ainoastaan yksi esiintymä, mutta se on koko kar-toitusalueen laajin yhtenäinen esiintymä. Pinta-alaltaan se on 120 aaria ja versomäärä on yli 2 000 (taulukko 5). Esiintymä on Akanvaaran lehtojensuojeleohjelman alueella. Esiintymän poikki kulkee metsäautotie, jonka lisäksi esiintymän kohdalla on muutama rinteen suuntainen oja. Osa esiintymästä on saattanut jäädä tien alle, mutta ojat eivät ole ainakaan toistaiseksi vaikuttaneet tikankontin menestymiseen. Sen sijaan letto- ja lehtoalueen muu kasvillisuus saattaa muuttua suon pinnan kuivumisen vuoksi.

Taulukko 5. Pelkosenniemen, Pellon ja Sodankylän esiintymät.

Kunta ja esiintymän nimi	Pinta-ala aaria	Versomäärä	Maanomistaja	Ohjelmakohte
Pelkosenniemi; Akanvaara E	120,0	2070	yks	LHO Akanvaaran lehto
Pello; Kivilaki		1,6	119	yks
Sodankylä; Sattasen Liikavaara	4,0	696	yks	

5.4.3 Pello

Pello kuuluu Etelä-Lappiin, jossa tikankontti on silmälläpidettävä, taantunut (St). Pellon esiintymä on pinta-alaltaan pienehkö (1,6 aaria) ja versomäärä on 119 (taulukko 5). Kasvupaikka on tuoretta lehtoa ja lehtokorpea. Tikankontit ovat hyvinvoivia, vaikka aluetta on harvennettu ja harvennusjätteitä on runsaasti maassa. Kasvupaikan tilassa ei ole tapahtunut muutoksia edellisen käynnin (Ulvinen 1992) jälkeen.

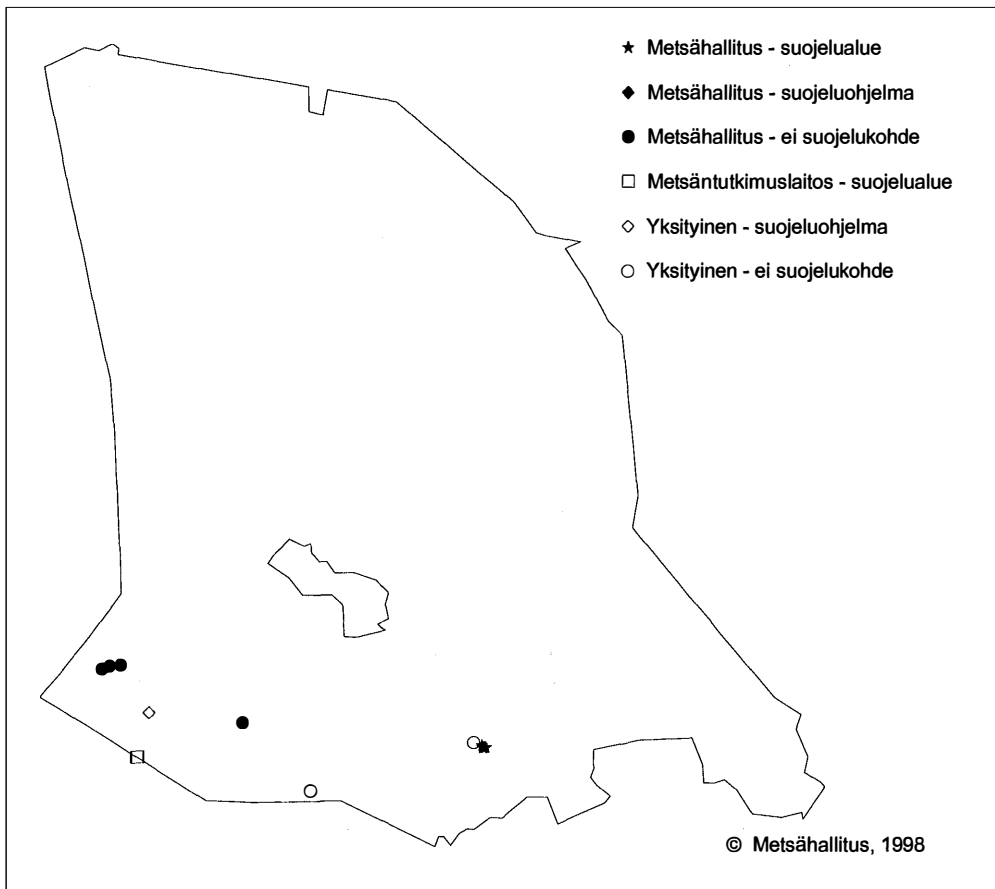
5.4.4 Rovaniemen maalaiskunta

Rovaniemen maalaiskunnassa tikankontti on luokiteltu silmälläpidettäväksi taantuneeksi lajiksi (St). Tikankonttiesiintymiä on kunnan alueella 34, joista kymmenen esiintymää on havaittu viimeksi ennen vuotta 1980. Tikankontti on löydetty kaikilta esiintymiltä viimeisen käynnin yhteydessä. Tässä yhteydessä kartoitettiin 9 esiintymää, joissa on yhteensä 17 osaesiintymää (kuva 5). Muiden esiintymien tilasta ei ole tarkkaa tietoa; osa tiedoista on vanhoja, eikä esiintymien nykytilaa tunneta. Inventoiduista esiintymistä uusia on kaksi.

Yhdeksästä esiintymästä viisi on Metsähallituksen, yksi Metsäntutkimuslaitoksen ja kolme yksityisten hallitsemalla maalla. Kaikilta inventoiduilta esiintymiltä löydettiin tikankontti (taulukko 6). Neljällä inventoidulla esiintymällä on tehty ojituksia. Kuusilammen esiintymällä ojat ovat uusia. Alue on aiemmin myös haktattu, ja suo on jossain määrin muuttunut. Muutoksilla ei näyttäisi olevan vaikutusta tikankontin menestymiseen, joskin uusien ojien mahdolliset vaikutukset eivät vielä ole välttämättä näkyvissä. Kasvupaikat ovat lettorämeellä ja -korvesa, mutta muutama osaesiintymä on myös kuivassa lehdossa.

Inventoitujen esiintymien pinta-ala on 216 aaria ja versoja on yhteensä 5 656. Pinta-alaltaan suurin esiintymä (Narkaus Kalkkimaa) jakautuu kuudeksi osaesiintymäksi, joiden yhteispinta-ala on 92,5 aaria. Kuusilammen esiintymä on yhtenäinen ja laaja. Muut esiintymät ovat selvästi pienempiä. Versomäärältään pienin on Kuusivaaran esiintymä, jossa kasvoi vain 4 yksilöä. Muilla esiintymillä versoja on yli 100, Narkauksen Kalkkimaalla jopa 2 844.

Kalkkimaan ja Purnuojan esiintymät sijaitsevat suojelualueella, ja Kuusimaan ja Sorvalaen esiintymät soidensuojeluohjelmaan kuuluvilla alueilla. Metsähallituksen esiintymistä vain yksi on suojelualueella (Narkauksen Kalkkimaan lehtojensuojelualue), mutta se on kaikkein suurin.

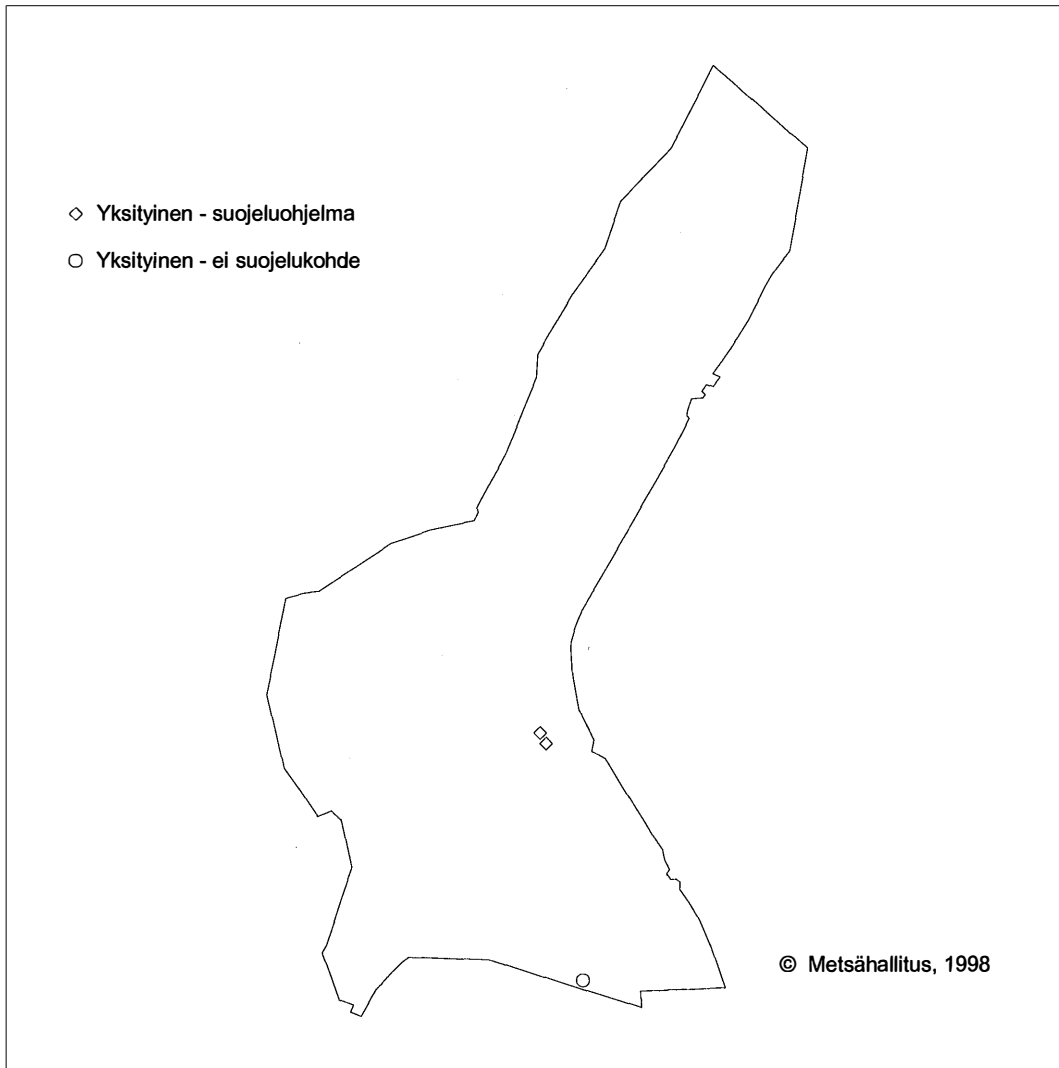
Kuva 5. Rovaniemen maalaiskunnan inventoitujen osaesiintymien sijainti. Karttaan on merkitty symboleilla esiintymien maanomistustaho ja suojelutilanne.

Taulukko 6. Rovaniemen maalaiskunnan inventoidut esiintymät.

Esiintymän nimi	Osa- esiintymiä	Pinta-ala aaria	Verso- määrä	Maan- omistaja	Suojelualue/ -ohjelmakohde
Kuusilampi S	1	60,0	940	MH	
Kuusimaa SW	2	14,5	437	MH	SSO Louejärven letto
Kuusivaara S	1	3,5	4	MH	
Narkaus, Kalkkimaa	6	92,5	2844	MH	LHA Narkauksen Kalkkimaa
Pirulanmonttu	1	6,0	419	MH	
Purnuoja	2	1,5	166	METLA	LPU Pisavaara
Aitamaa	1	15,0	128	yks	
Jouttiaapa W	2	11,3	389	yks	
Sorvalaki E	1	12,0	329	yks	SSO Pisavaaran korpialue

5.4.5 Salla

Tikankontti on Sallassa erittäin uhanalainen (E). Sillä on kolme tunnettua esiintymää (kuva 6), joista kaksi sijaitsee Aatsinginhaudassa, itärajan tuntumassa ja kolmas Oulankajokivarressa, Sallan eteläosassa. Lisäksi UHEX-rekisterissä on tieto yhdestä esiintymästä, mutta sen sijainti on annettu 10 km²:n tarkkuudella eikä ko. esiintymästä ei ole tarkempia tietoja. Kaikki tunnetut esiintymät sijaitsevat yksityismaalla.

Kuva 6. Sallan osaesiintymien sijainti. Karttaan on merkitty symboleilla esiintymien maanomistustaho ja suojelutilanne.

Esiintymät ovat pinta-alaltaan ja yksilömäärältään pienehköjä (taulukko 7). Yhteispinta-ala on 7,6 aaria ja versomäärä 193. Kasvupaikkatyypiltään esiintymät ovat lettorämettä tai -korpea. Aatsinginhaudassa sijaitsevien esiintymien ympäristössä on tehty metsätalouden toimenpiteitä, mutta toistaiseksi kumpikin

esiintymä on säilynyt. Erityisesti Aatsinginhaudan esiintymän ympäristö on muuttunut voimakkaasti; alue on hakattu ja aurattu. Lisäksi lähdepuro on johdettu putkeen ja siitä aurausuraan. Osa tikankonteista on syvän ajouran reunoilla. Oulankajokivarren esiintymä on luonnontilainen, mutta pienikokoinen (0,01 aaria). Aatsinginhaudan ja Koutoivan esiintymät ovat soidensuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella, Koutoiva tosin aivan ohjelmakohteen rajalla.

Taulukko 7. Sallan esiintymät.

Esiintymän nimi	Pinta-ala aaria	Versomäärä	Maanomistaja	Ohjelmakohte
Aatsinginhauta	5,0	90	yks	SSO Aatsinginhauta
Juhannussaari S	0,1	36	yks	
Koutoiva	2,5	67	yks	SSO Aatsinginhauta?

5.4.6 Sodankylä

Sodankylä kuuluu Sompion Lappiin, jossa tikankontti on erittäin uhanalainen (E). Sodankylän ainoa esiintymä sijaitsee Sattasen Liikavaarassa (taulukko 5). Kasvupaikka on lettorämettä ja -korpea. Pinta-alaltaan esiintymä on keskikokoa, noin neljä aaria. Versomäärä on 696. Esiintymällä on useita, tiiviitä ryhmiä, joissa on jopa 80 versoa. Esiintymän poikki menee rajalinja. Valtaosa versoista on linjalla tai sen tuntumassa. Osa alueesta on suhteellisen kuivaa maaperää.

5.4.7 Tervola

Tikankontti on Tervolassa uhanalaisuusluokaltaan silmälläpidettävä taantunut (St). Kunnassa on 83 esiintymää, joista 23:sta on tehty viimeisin havainto ennen vuotta 1980. Vuoden 1980 jälkeen tehdyissä tarkastuksissa tikankonttia ei ole löydetty viideltä esiintymältä. Tervolassa kartoitettiin 30 esiintymää, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 394 aaria ja versomäärä 14 324. Esiintymistä seitsemän on Metsähallituksen ja kaksi Metsäntutkimuslaitoksen alueilla (kuva 7 ja taulukko 8).

Suuria esiintymiä ovat Marmorilouhos, Liljalaki SE, Karhakkamaa ja Keskipalonnokka, joista Liljalaen esiintymä on suojeltu. Näiden lisäksi merkittävä esiintymisalue on Kirvesmaiden ympäristö, jossa on lähes kymmenen esiintymää. Alue on yksityisomistuksessa, joskin osa alueesta kuuluu suojeluohjelmakohteisiin.

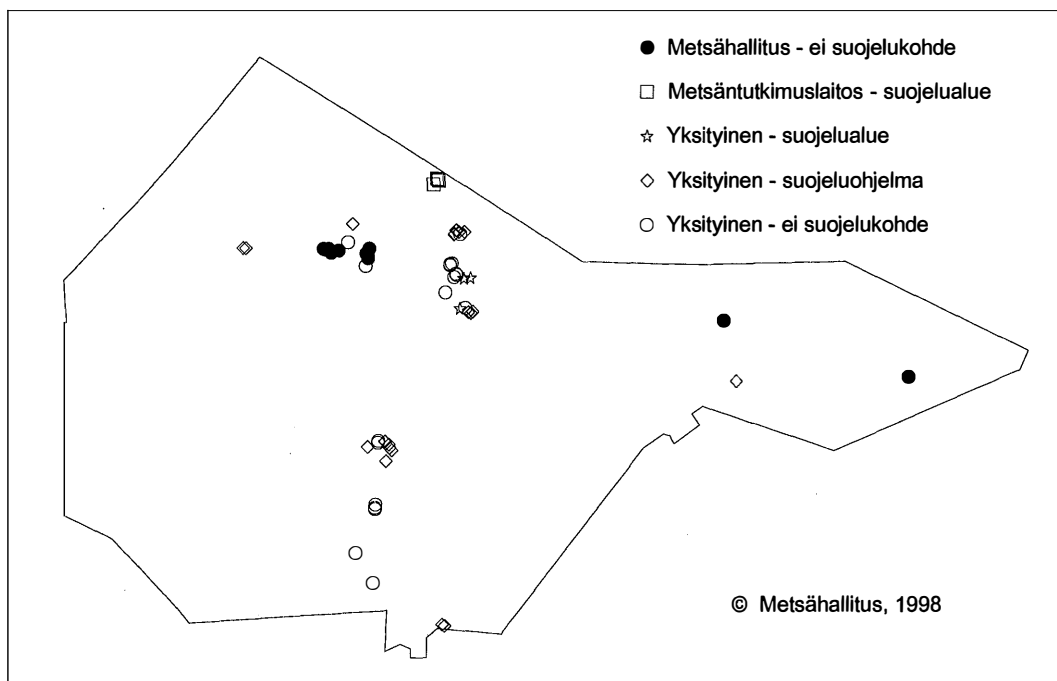
Suojelualueilla on kolme esiintymää, joissa on yhteensä 2 577 versoa. Suojelualueiden esiintymät ovat Pisavaaran luonnonpuistossa ja Kaitaharjun luonnonsuojelualueella. Lisäksi osa Raemäen esiintymästä on Raemäen luonnonsuojelualueella. Suojeluohjelmakohteilla on kymmenen esiintymää, joista neljä on Auringonkorven soidensuojeluohjelman kohteella. Yhtä Auringonkorven esiintymistä ei löytynyt. Tikankontin kannalta merkittävimpiä suojeluohjelmakohteita ovat SSO Auringonkorpi, LHO Kirvesmaan lehto ja LHO Ruutanaharjun lehdot.

Myös LHO Pukinselän lehtojen alueella on useita tikankontin esiintymispaikkoja. Ohjelmakohteilla on noin 3 300 versoa noin 400 aarin alalla.

Metsähallituksen mailla on neljä esiintymää, joiden pinta-ala on 24,2 aaria ja versomäärä 2 139. Tieto Saarostenkankaan esiintymästä oli vanha ja epätarkka, eikä esiintymää löytynyt. Esiintymistä merkittävin on Marmorilouhos, johon kuuluu viisi osaesiintymää. Esiintymän versomäärä on 1 084. Metsähallituksen alueiden esiintymistä ei yksikään ole suojelualueella.

Taulukko 8. Tervolan inventoidut esiintymät.

Esiintymän nimi	Osa-esiintymiä	Pinta-ala aaria	Versomäärä	Maanomistaja	Suojelualue/-ohjelmakohte
Marmorilouhos	5	12,6	1084	MH	
Pahakivalo	1	5,5	534	MH	
Ruuttulammet	4	6,1	521	MH	
Saarostenkangas	1	–	–	MH	
Liljalaki SE	3	9,7	1605	METLA	LPU Pisavaara
Liljalaki SSE	1	10,0	653	METLA	LPU Pisavaara
Ala-Kirvesmaa	2	189,0	1713	yks	LHO Kirvesmaan lehto (osa)
Auringonkorpi	1	–	–	yks	SSO Auringonkorpi
Hosiolampi	1	30,0	279	yks	
Kaitalampi	2	1,1	319	yks	YSA Kaidanharjun lsa
Karhakkamaa	3	9,2	1008	yks	
Karhakkamaanjätkä	3	38,5	945	yks	
Keskipalonnokka	1	7,0	1900	yks	
Ketunpesävaara	2	12,0	454	yks	LHO Ketunpesävaaran lehto
Kivimaa	2	10,5	350	yks	LHO Kivimaan lehdot
Kuusikkokivalo	1	0,5	52	yks	
Kätkävaara S	1	18,0	126	yks	LHO Kätkävaaran lehto
Lehmikumpu	3	5,5	652	yks	
Mulkosilmälampi	1	0,5	188	yks	
Pirttimaa	1	5,0	150	yks	
Pukinselkä	7	12,8	480	yks	LHO Pukinselän lehdot (osa)
Raemäki	4	91,3	764	yks	LHO Ruutanaharjun lehdot (osa),
YSA Raemäen lsa					
Saarijärvi	1	1,0	90	yks	
Yli-Kirvesmaa E	2	1,4	144	yks	SSO Auringonkorpi?
Yli-Kirvesmaa N	2	94,0	552	yks	SSO Auringonkorpi (osa)
Yli-Kirvesmaa NW	2	2,0	404	yks	
Yli-Kirvesmaa SE	1	3,0	126	yks	SSO Auringonkorpi

Kuva 7. Tervolan inventoitujen osaesiintymien sijainti. Karttaan on merkitty symboleilla esiintymien maanomistustaho ja suojelutilanne.

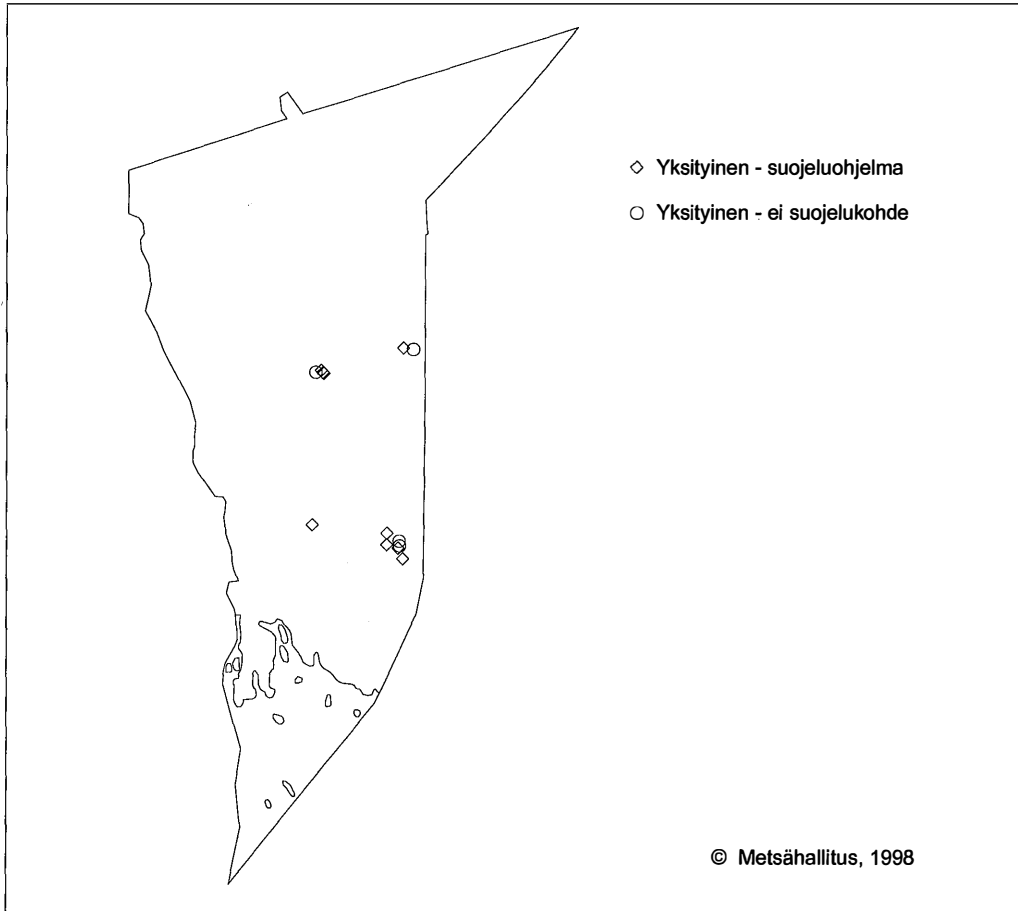
5.4.8 Tornio

Torniossa tikankontti on alueellisesti silmälläpidettävä taantunut (St). Kunnan alueella on 42 esiintymää, joista yhdeksästä viimeisin havainto on ennen vuotta 1980. Kolmella esiintymällä tikankonttia ei ole havaittu viimeisen käynnin yhteydessä. Kaikki Tornion esiintymät sijaitsevat yksityismailla. Esiintymistä kartoitettiin kymmenen, joista yhtä suojeluohjelmakohteella sijaitsevaa esiintymää ei löytynyt (kuva 8 ja taulukko 9). Inventoitujen esiintymien pinta-ala on noin 122 aaria ja kokonaisversomäärä 2 460.

Esiintymistä kaksi on hyvin pieniä: toisessa kaksi ja toisessa kuusi versoa. Tuohimaanjängän esiintymä on muuttuneella letolla, joka on selvästi kuivunut ojituksen vaikutuksesta. Esiintymä on ollut pieni koko 1990-luvun ajan. Koirapirtinmäen esiintymä on luonnontilainen ja ilmeisesti ollut aina pieni. Tuppivaaran esiintymä poikkeaa muista esiintymistä kasvuympäristöltään: esiintymä on kalkkikalliolla, kuivahkoissa olosuhteissa. Esiintymän uhkana on louhoksen laajeneminen pohjoiseen.

Seitsemän esiintymää on suojeluohjelmakohteilla, mutta yksikään esiintymistä ei ole suojelualueella. Kalkkimaan ja Kaltiojängän esiintymät ovat vajaan 200 metrin päässä Kalkkimaan lehtojensuojeluohjelmakohteesta.

Inventoiduista esiintymistä Kalkkimaa E, Tuppivaara ja Runteli sijaitsevat lehdossa ja Vinsanmaa SE lehtokorvessa. Muut esiintymät ovat kivennäismaan laidan lehtorämeillä.

Kuva 8. Tornion inventoitujen osaesiintymien sijainti. Karttaan on merkitty symboleilla esiintymien maanomistustaho ja suojelutilanne.

Taulukko 9. Tornion inventoidut esiintymät.

Esiintymän nimi	Osa- esiintymiä	Pinta-ala aaria	Versomäärä	Maanomistaja	Suojelualue/ -ohjelmakohde
Kalkkimaa E	1	0,1	35	yks	
Kaltiojätkä S	1	45,5	995	yks	
Karsilonmaa	3	-	-	yks	SSO Rakanjätkkä?
Koirapirtinmäki W	1	<0,1	6	yks	SSO Isokummunjätkkä
Runteli	4	4,4	288	yks	LHO Runtelin lehto
Tuohimaa W	1	56,0	547	yks	SSO Kusiaiskorpi...
Tuohimaanjätkkä NE	1	0,0	2	yks	SSO Isokummunjätkkä
Tuppivaara	1	1,1	243	yks	LHO Kalkkimaan lehdot
Vinsanmaa SE	1	14,0	324	yks	
Vinsanmaa SW	1	1,0	20	yks	SSO Vinsanmaan letot

5.4.9 Ylitornio

Tikankontti on alueelliselta uhanalaisuusluokaltaan silmälläpidettävä taantunut Ylitorniolla. Ylitornion 28:sta tunnetusta esiintymästä kartoitettiin kuusitoista, joista kahta ei löytynyt (kuva 9). Kaikista esiintymistä on tehty havainto vuoden 1980 jälkeen. Kaikkiaan kuudelta esiintymältä ei ole löydetty tikankonttia viimeisen käynnin yhteydessä. Inventoitujen esiintymien kokonaispinta-ala on 304 aaria ja kokonaisversomäärä 10 819 (taulukko 10).

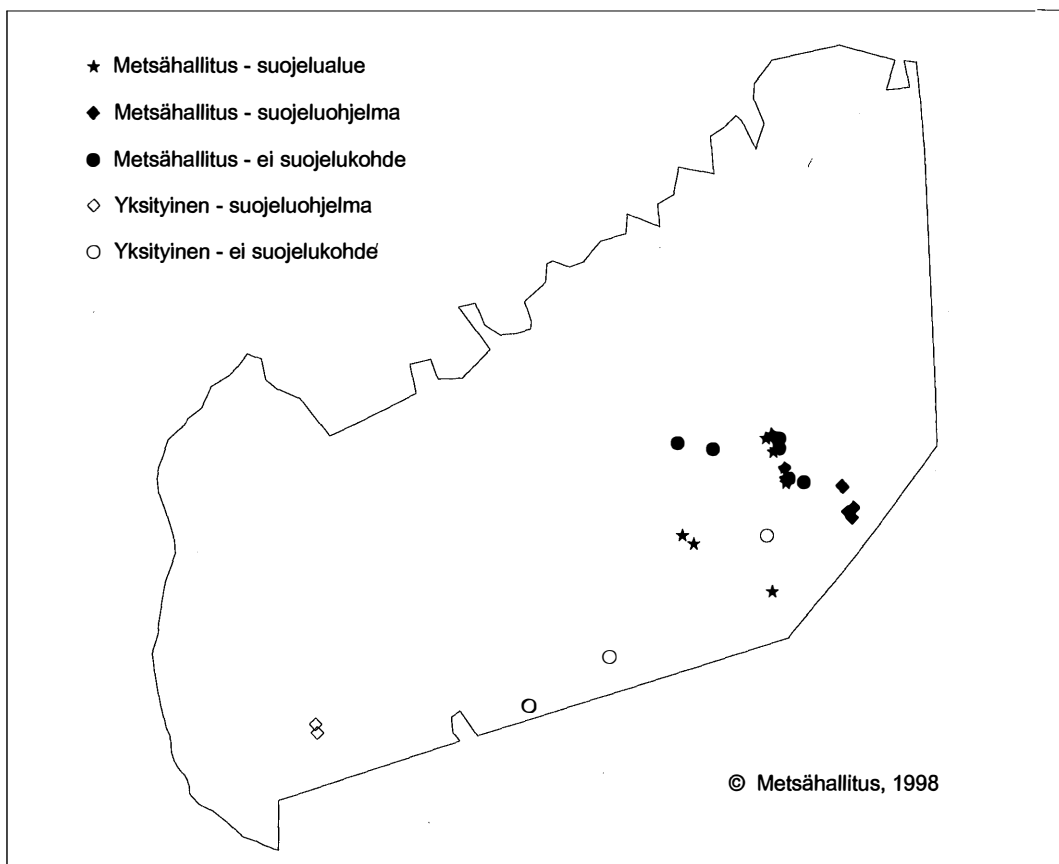
Taulukko 10. Ylitornion inventoidut esiintymät.

Esiintymän nimi	Osa-esiintymiä	Pinta-ala aaria	Versomäärä	Maanomistaja	Suojelualue/-ohjelmakohte
Ainiskonoja-					
Ahmavaara	1	3,0	548	MH	
Kalkkisaajot	1	50,0	1940	MH/yks	SSA Mellajoki
Kalkkisaajot S	1	-	-	MH/yks	SSA Mellajoki?
Karhujupukka S	1	50,0	50	MH/yks	
Karhunpesä-koivikko	1	2,0	105	MH	VMO Palokas
Karhunpesä-koivikko NE	3	3,7	208	MH	VMO Palokas
Karhunpesä-koivikko S	1	7,2	365	MH	VMO Palokas
Karhurommas SW	1	<0,1	13	MH	
Kiimalammit	2	10,7	189	MH	VMO Palokas
Kuusikkorompaat	7	23,3	2451	MH	LHA Palorommas (osa)
Palorommas	2	10,9	1040	MH	VMO Rompaat, LHA Palorommas
Tuorerommas	16	128,6	2525	MH	SSA Tuorerommas (osa)
Vuomavaara E	1	-	-	MH?	SSA Kilsiaapa- Ristivuoma?
Hämeenvuoma	2	6,0	351	yks	SSO Hämeenvuoma?
Pitkäjänkä	1	0,3	77	yks	SSO Pitkäjänkä- Rytijänkä?
Rytijänkä SE	1	6,8	922	yks	SSO Pitkäjänkä- Rytijänkä?
Ylinenvinsa	1	3,0	169	yks	

Rompaiden alue kunnan pohjoisosassa Muurolan–Aavasaksan tien pohjoispuolella on laaja tikankonttikeskittymä. Tuorerompaan, Kuusikkorompaiden ja Palorompaan esiintymien alueella on suurin osa kartoitetuista osaesiintymistä. Nämä esiintymät voisi yhdistää yhdeksi esiintymäksi. Osaesiintymistä lähes kaikki ovat suojelualueella tai ohjelmakohteella. Tuorerompaan esiintymä käsittää 15 osaesiintymää, joista kahdella ei käyty ja kahta ei löytynyt. Versomäärä käydyillä osaesiintymillä on 2 525 ja pinta-ala noin 130 aaria. Tuorerompailla on varsin todennäköisesti enemmänkin kasvupaikkoja. Pohjoisen Kuusikkorompaan alueella esiintymä on lähes yhtenäinen. Kartoituksessa alue on jaettu osaesiintymiin, mutta niiden välissä on monin paikoin yksittäisiä tikankontin versoja. Verso-

määrä on liki 2 500 ja pinta-ala noin 24 aaria. Edellisten esiintymien väliin jäävällä Palorompaan alueella on kaksi osaesiintymää, joissa on yhteensä 1 000 versoa kymmenen aarin alalla. Lisäksi Palorompaan länsirinteessä on vanhojen tietojen mukaan tikankontteja.

Inventoiduista esiintymistä viisi on suojelualueilla ja kahdeksan ohjelmakohteilla. Hämeenvuoman, Pitkäjänkän ja Rytijänkkän esiintymät saattavat olla ohjelmarajauksen ulkopuolella, mutta tässä ne on laskettu ohjelmakohteilla sijaitseviin esiintymiin. Suojelualueiden yhteenlaskettu versomäärä on 6 782 ja pinta-ala 200 aaria. Ohjelmakohteilla versoja on yhteensä 3 257 ja esiintymien pinta-ala on noin 48 aaria. Kaksi kadonnutta esiintymää on mahdollisesti sijainnut suojelualueilla. Molempien sijaintitiedot ovat epätarkkoja.

Kuva 9. Ylitornion inventoitujen osaesiintymien sijainti. Karttaan on merkitty symboleilla esiintymien maanomistustaho ja suojelutilanne.

Metsähallituksen mailla on 11 esiintymää, joiden on pinta-ala on 239 aaria ja versomäärä noin 8 000. Esiintymistä kahta ei löytynyt. Metsähallituksen mailla on kunnan todennäköisesti merkittävimmät esiintymät, joista Tuorerommas ja Kuusikkorompaat on suojeltu. Suojelualueilla on kokonaan tai osittain kolme esiintymää ja suojeluohjelmakohteilla viisi esiintymää. Metsähallituksen maiden versomäärästä suojelualueilla on noin 2/3, minkä vuoksi suojelutilannetta Metsä-

hallituksen mailla voidaan pitää hyvänä. Palokkaan vanhojen metsien suojelu-kohteella on neljä esiintymää, joten se on merkittävä tikankontin esiintymisalue. Inventoinnin tulosten perusteella Metsähallituksen rooli on keskeinen tikankontin suojelussa Ylitorniolla, vaikka Ylitornion kaikista esiintymistä inventoitiin vajaa 60 prosenttia. Inventoitujen esiintymien versomäärästä noin 74 prosenttia on Metsähallituksen mailla.

6 POHDINTA

Kartoitettujen esiintymien tila on hyvä, vaikka lähes joka toisella esiintymällä on havaittavissa kasvupaikkaa muuttaneita toimenpiteitä. Hakkuut eivät itsessään tuhoa esiintymää, vaan suurempaa haittaa näyttää aiheuttavan maaperän voimakas rikkoutuminen. Maan pintakerroksen rikkoutuminen katkoo tikankontin maavarsia ja juuristoa siinä kuin itse versojakin. Toisaalta tikankontti näyttää suosivan metsäkoneiden synnyttämiä uria, jotka avaavat sille uutta vapaata kasvuympäristöä. Urat tarjoavat pienimuotoisia avoimia ympäristöjä samalla tavalla kuin esimerkiksi tuulenkaadot. Inventoinnin perusteella näyttää siltä, että tällaiset ympäristöhäiriöt edesauttavat tikankontin menestymistä. On kuitenkin huomattava, että tikankontin menestymistä eivät edistä sellaiset toimenpiteet, jotka tuhoavat kaikki versot, koska tällöin todennäköisesti myös maavarsi ja juuristo tuhoutuvat. Inventoinnissa ei havaittukaan yhtään tikankonttia syvien, kasvitomien urien pohjalla. Tosin laji voi pitkän ajan kuluttua ilmestyä sinnekin lisääntymällä siemenistä.

Avoimen paikan yksilöt ovat usein pienempiä kuin varjoisten kasvupaikkojen, mutta ne näyttävät silti menestyvän hyvin. Toisaalta puuston poisto lisää versomäärää valaistusolojen parantuessa (Kull & Kull 1991). Puuston poisto ei kuitenkaan lisää kukkivien versojen osuutta (Kull & Kull 1991). Kartoitustulosten perusteella steriilien versojen määrä on stressatuilla kasvupaikoilla korkeampi kuin luonnontilaisilla.

Kittilän esiintymien inventointituloksia voidaan pitää merkittävinä. Kunnan alueelta löydettiin kolme uutta esiintymää ja kaikki rekisteriin kirjatut esiintymät löytyivät. Inventoinnin perusteella alueellisen uhanalaisuusluokituksen tarkistaminen lienee tarpeellista.

Tikankontin kasvupaikoilla voidaan tehdä luonnonmukaisia metsätaloustoimenpiteitä esiintymää tuhoamatta. Harvennushakkuut saattavat jopa lisätä tikankontin elinvoimaisuutta samoin kuin maaperään syntyvät ajourat. Toimenpiteiden vaikutuksista ei kuitenkaan ole pitkäaikaisia seurantatuloksia. Tikankontin maavarsia ja juuristoa rikkovat toimenpiteet, kuten auraus tai raskaan metsäkoneen aiheuttamat urat, voivat tuhota tikankonttikasvustot, joten tällaisia maaperää rikkovia toimenpiteitä on vältettävä esiintymillä. Kasvupaikan vesitalous voi myös häiriintyä esimerkiksi ojituksesta, minkä seurauksena tikankontti voi taantua tai jopa hävitä. Ilmeisesti maaperän olosuhteiden säilyminen on tikankontin kannalta ensisijaista, kun taas valaistusolosuhteilla ei näyttäisi olevan yhtä keskeistä merkitystä.

6.1 Metsähallituksen maiden suojelutilanne

Esiintymätasolla suojelutilanne on kohtalainen: lähes neljännes esiintymistä sijaitsee suojelualueilla. Tervolan esiintymistä ei kuitenkaan yksikään sijaitse suojelualueella. Versomäärän mukaan laskettu suojelutilanne on erittäin hyvä: 66 % kaikista versoista on suojelualueilla. Tämä johtuu siitä, että Metsähallituksen maiden suurimmat esiintymät (Tuorerommas, Kuusikkorompaat ja Narkaus Kalkkimaa) ovat suojelualueilla. Rompaisten alue on kaikkiaan merkittävä tikankontin kannalta, koska se on ainoa erittäin laaja-alainen tikankontille sopiva kasvuympäristö. Tällä alueella tikankontin leviäminen uusille kasvupaikoille on varsin todennäköistä.

Suojeluohjelmakohteista merkittäviä ovat Rompaan VMO ja Palokkaan VMO Ylitorniolla. Rompaan VMO sijoittuu Tuorerompaan ja Palorompaisten suojelualueiden väliin, ja se täydentää merkittävästi alueen suojelukokonaisuutta. Tikankontin esiintymien kannalta alueella ei välttämättä ole kovin suurta merkitystä. Palokkaan VMO:lla sijaitsee neljä esiintymää. Vanhojen metsien ohjelma-kohteet perustetaan suojelualueiksi lähiaikoina.

Hirveäkuusikon esiintymä Kittilässä kuuluu Neuvo-Pietarin soidensuojeluohjelmakohteeseen. Esiintymä on vain hieman Ylläksen VMO:n ulkopuolella. Koska esiintymä on Kittilän merkittävin, se voitaisiin liittää Ylläksen VMO:aan. Rovaniemen maalaiskunnassa Louejärven lettojen soidensuojeluohjelmakohteella on pieni tikankontin esiintymä, joka sijaitsee tien ja ojituksen välisellä alueella ja on ojituksen vaikutuksesta kuivanut. Kohteen suojeluarvo on selvästi heikentynyt, joten suojelun toteuttaminen ei todennäköisesti ole enää mielekäästä.

Metsähallituksen mailla olevista Tervolan esiintymistä ei siis yksikään sijaitse suojelualueilla eikä -ohjelmakohteilla. Esiintymiä ei kuitenkaan ole tarpeen suojella perustamalla suojelualueita, koska esiintymät voidaan säästää ottamalla ne huomioon alue-ekologisessa suunnittelussa. Valtaosa esiintymistä on metsätalouden kannalta lähes merkityksettömillä lettorämeillä. Lehtojen esiintymät kuuluvat avainbiotooppeihin, joita ei tulisi hoitosuosituksien mukaan muutenkaan käsitellä tai käsitellyä tulisi tehdä erittäin varovaisesti.

Nykyinen tikankontin suojelutilanne Metsähallituksen mailla on riittävä, kunhan turvataan muiden esiintymien säilyminen hyvällä suunnittelulla.

6.2 Esiintymien suojelukeinot

Esiintymien suojelu suojelualueityyppisesti ei monin paikoin ole järkevää. Esiintymien säilyminen tulisi turvata hyvällä metsätaloustoimenpiteiden suunnittelulla, jolla voidaan yhteensovittaa lajien säilyminen ja metsien talouskäyttö. Pienialaiset esiintymät voitaneen säästää jakamalla informaatiota maanomistajataholle. Esiintymät ovat keskimäärin pienikokoisia, eikä niiden säästäminen luonnontilaisina juurikaan aiheuta taloudellisia tappioita. Vaikka tikankontteja on suojelualueilla määrällisesti melko runsaasti, luonnonsuojelualueet eivät pysty

turvaamaan geneettistä monimuotoisuutta esiintymien pienen lukumäärän takia. Yhden esiintymän geneettinen materiaali saattaa olla varsin homogeenistä vähäisen siementuoton ja tehokkaan kasvullisen lisääntymisen vuoksi. Yleisesti pelätään, että kämmeköiden esiintymät tuhotaan, jos niistä annetaan tietoa. Olisi kuitenkin syytä harkita avoimuutta ainakin maanomistajien suuntaan, koska pieni esiintymä jää helposti huomaamatta, vaikka maanomistajalla olisi halukkuutta säästää se toimenpiteiltä.

Suojeluohjelmakohteiden esiintymistä Pelkosenniemen Akanvaara on merkittävintä, ja sen suojelua tulisi kiirehtiä aluetta uhkaavan rakentamisen vuoksi. Esiintymä on Pelkosenniemen ainoa, ja se on mahdollisesti koko maan laajin yhtenäinen esiintymä sekä pinta-alaltaan että versomäärältään. Pellon Kivilaen esiintymä on niin ikään kunnan ainoa esiintymä, joten sen säilyminen tulisi turvata. Tornion ja Sallan esiintymien säilyminen on toistaiseksi riippuvainen yksityismaiden omistajista. Usean esiintymän säilyminen voitaisiin turvata siten, että huolehditaan tiedon kulusta maanomistajalle. Esiintymistä suurin osa on metsätaloudellisesti melko merkityksettömillä paikoilla. Tulevaisuudessa esiintymien säilymisen ongelmaksi voi muodostua alueiden rakentaminen. Kaivostoiminnan laajeneminen uhkaa Tornion Kalkkimaan lehtoalueita sekä Tervolassa Marmorilouhoksen ympäristöä. Kummallakin alueella tikankonttia kasvaa nykyisten louhosten välittömässä läheisyydessä.

Suojeluohjelmista soidensuojeluohjelman kohteet on pääsääntöisesti rajattu suon reunaan. Tämän vuoksi tikankontin esiintymät ovat aivan rajalla tai rajan ulkopuolella. Lehto- ja lettokorvet ovat usein rajauksen ulkopuolella, vaikka ne ovat lajistollisesti varsin merkittäviä. Tikankontin esiintymien ongelmana on usein myös suojavyyhykkeen puuttuminen, koska suojelualuerajaukseen ei ole liitetty lainkaan kangasmaata. Rajausta tulisi muuttaa siten, että ainakin ne alueet, joilla esiintyy useampia valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja, liitetään suojelualuerajaukseen. Lisäksi herkillä paikoilla olisi tarpeen lisätä rajaukseen edes kapea suojavyyhyke.

Tulevaisuudessa tikankontin säilyminen erityisesti lehdossa voi vaatia hoitotoimenpiteinä mm. puuston harventamista tai muita ympäristön mosaiikkimaisuutta lisääviä keinoja. Pohjois-Suomessa lehtojen kuusettumisen vaikutuksia tikankontin elinkykyyn ei seurannan puutteen vuoksi voida arvioida inventointialueella. Etelä-Suomessa puusto kehittyy huomattavasti sulkeutuneemmaksi, minkä vuoksi kuusettuminen on siellä uhkatekijä. Useilla ohjelmakohteiden esiintymillä on tapahtunut muutoksia, joten niiden tilaa on syytä seurata ja tarpeen mukaan tehdä hoitosuunnitelmia.

6.3 Lisäinventointitarve

Lisäinventointi on tarpeen tämän työn antaman tiedon tarkentamiseksi. Muun muassa vanhojen metsien inventointitiedoissa voi olla esiintymiä, jotka eivät ole tässä työssä mukana. Erityisesti yksityismaiden esiintymien inventointi olisi tärkeää, jotta saadaan selville tikankontin todellinen tila. Tämän työn tulokset voivat antaa liian hyvän kuvan tikankontin esiintymien säilymisestä, koska oletettavasti yksityismailta esiintymiä on kadonnut huomattavasti enemmän kuin nyt kartoitetuilta alueilta. Valtaosa tikankontin esiintymistä sijaitsee Lapin läänissä. Lapin kartoituksen lisäksi inventointi voitaisiin toteuttaa nopeasti myös Etelä- ja Keski-Suomessa, jossa esiintymiä on suhteellisen vähän. Koko maata kattava inventointi olisi hyvä toteuttaa ainakin Metsähallituksen mailla ja suojelualueilla.

LÄHTEET

- Hultén, E. & Fries, M. 1986: Atlas of North European vascular plants. North of the tropic of Cancer. I–III. – Koeltz scientific books, Königstein. 1172 s.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Vuokko, S. (toim.) 1986: Retkeilykasvio. 3. uud. p. – Suomen Luonnonsuojelun Tuki, Helsinki. 598 s.
- Ingelöf, T., Andersson, R. & Tjernberg, M. 1993: Red data book of the Baltic region. Part 1: Lists of threatened vascular plants and vertebrates. – Swedish threatened species unit, Uppsala. 95 s.
- Kotilainen, M. J. 1951: Über die Verbreitung der mesoeutrophen Moorpflanzen in Nordfinland. – Suomen Suoviljelysyhdistys, tieteellinen julkaisu 19:1–162.
- Kull, T. 1995: Genet and ramet dynamics of *Cypripedium calceolus* L. – *Abstracta Botanica* 19:95–104.
- 1997a: Population dynamics in *Cypripedium calceolus* L. – Väitöskirja, *Dissertationes biologicae universitatis Tartuensis*, Tartto. 32 s. + 6 liitejulk.
- 1997b: Fruit-set and recruitment in populations of *Cypripedium calceolus* L. – Teoksessa: Kull, T., Population dynamics in *Cypripedium calceolus* L. liite IV. *Dissertationes biologicae universitatis Tartuensis*, Tartto.
- & Kull, K. 1991: Preliminary results from study of populations of *Cypripedium calceolus* in Estonia. – Teoksessa: Wells, T. C. E. & Willems, J. H. (toim.), Population ecology of terrestrial orchids:69–76. SPB Academic Publishing, Haag.
- Nilsson, L. A. 1979: Anthecological studies on the Lady's Slipper, *Cypripedium calceolus* (Orchidaceae). – *Botaniska notiser* 132:329–347.
- Ryttäri, T. & Kettunen, T. (toim.) 1997: Uhanalaiset kasvimme. – Suomen Ympäristökeskus, Kirjayhtymä, Helsinki. 335 s.
- Salmia, A. 1988: Hyvinkään tikankontit. – *Lutukka* 4(2):35–40.
- Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunta 1992: Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunnan mietintö. – Komiteamietintö 1991:30. Ympäristöministeriö, Helsinki. 328 s.

METSÄHALLITUKSEN HALLINNOIMIEN MAIDEN ESIINTYMÄTIEDOT

Selitykset: Esiintymän tila: + = esiintymä olemassa, - = esiintymää ei löydetty.

Luonnontilaisuus: l = esiintymä on luonnontilainen, m = esiintymällä on havaittavissa muutoksia, kuten hakkuut tai ojitus.

Suojelualue: ? = esiintymä sijaitsee aivan rajan tuntumassa, (osa) = vain osa osaesiintymistä sijaitsee kyseisellä alueella.

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymien lkm	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Luonnontilaisuus	Maanomistajataho	Suojelualue/-ohjelmakohde
Kittilä	Hirveäkuusikko N	2	+	9,00	1340	l	MH	SSO Neuvo-Pietari
	Jolhikko	1	+	?	10	l	MH	
	Karjakkolehto	1	+	0,06	110	l	MH	
Rovaniemen mlk	Kuusilampi S	1	+	60,00	940	m	MH	SSO Louejärven letto (osa)
	Kuusimaa SW	2	+	14,50	437	m	MH	
	Kuusivaara S	1	+	3,50	4	l	MH	LHA Narkauksen Kalkkimaa
	Narkaus, Kalkkimaa	6	+	92,50	2844	l	MH	
Tervola	Pirulanmonttu	1	+	6,00	419	l	MH	
	Marmorilouhos	5	+	12,60	1084	l	MH	
	Pahakivalo	1	+	5,50	534	l	MH	
	Ruuttulammet	4	+	6,08	521	l	MH	
Ylitornio	Saarostenkangas		-				MH	
	Ainiskonoja-Ahmavaara	1	+	3,00	548	m	MH	
	Kalkkisaajot	1	+	50,00	1940	l	MH/yks	SSA Mellajoki (osa)
	Kalkkisaajot S		-				MH/yks	
	Karhujupukka S	1	+	50,00	50	l/(m)	MH/yks	SSA Mellajoki?
	Karhunpesäkoivikko	1	+	2,00	105	l	MH	VMO Palokas
	Karhunpesäkoivikko NE	3	+	3,70	208	l	MH	VMO Palokas
	Karhunpesäkoivikko S	1	+	7,20	365	l	MH	VMO Palokas
	Karhurommas SW	1	+	0,02	13	l	MH	
	Kiimalammit	2	+	10,65	189	l	MH	VMO Palokas
	Kuusikkorompaat	7	+	23,30	2451	l	MH	LHA Palorommas (osa)
	Palorommas	2	+	10,90	1040	l	MH	VMO Rompaat, LHA Palorommas
	Tuorerommas	16	+	128,60	2525	l/m	MH	SSA Tuorerommas (osa)
Vuomavaara E			-				MH?	SSA Kilsiaapa-Ristivuoma?

LUONNONSUOJELUALUEIDEN JA LUONNONSUOJELUOHJELMAKOIHTEDEN ESIINTYMÄTIEDOT

Selitykset: Esiintymän tila: + = esiintymä olemassa, - = esiintymää ei löydetty. Luonnontilaisuus: l = esiintymä on luonnontilainen, m = esiintymällä on havaittavissa muutoksia, kuten hakkuut tai ojitus. Suojelualue: ? = esiintymä sijaitsee aivan rajan tuntumassa.

Esiintymän nimi	Osaesiintymien lkm	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Luonnontilaisuus	Maanomistajataho	Suojelualue/ohjelmakohde
Kittilä							
Hirveäkuusikko N	2	+	9,00	1340	l	MH	SSO Neuvo-Pietari
Mustavaara W	1	+	0,02	34	l	yks	LHO Mustavaaran lehdot
Pelkosenniemi							
Akanvaara E	1	+	120,00	2070	l/m	yks	LHO Akanvaaran lehto
Rovaniemen mlk							
Kuusimaa SW	1	+	10,00	249	m	MH	SSO Louejärven letto
Narkaus, Kalkkimaa	6	+	92,50	2844	l	MH	LHA Narkauksen Kalkkimaa
Purnuoja	2	+	1,54	166	l	METLA	LPU Pisavaara
Sorvalaki E	1	+	12,00	329	l	yks	SSO Pisavaaran korpialue
Salla							
Aatsinginhauta	1	+	5,00	90	m	yks	SSO Aatsinginhaudan suot
Koutoiva	1	+	2,50	67	m	yks	SSO Aatsinginhaudan suot?
Tervola							
Ala-Kirvesmaa	1	+	182,00	769	l	yks	LHO Kirvesmaan lehto
Auringonkorpi		-				yks	SSO Auringonkorpi
Kaitalampi	2	+	1,10	319	l/m	yks	YSA Kaidanharjun lsa
Ketunpesävaara	2	+	12,00	454	m	yks	LHO Ketunpesävaaran lehto
Kivimaa	2	+	10,50	350	l	yks	LHO Kivimaan lehdot
Kätkävaara S	1	+	18,00	126	l	yks	LHO Kätkävaaran lehto
Liljalaki SE	3	+	9,70	1605	l	METLA	LPU Pisavaara
Liljalaki SSE	1	+	10,00	653	l	METLA	LPU Pisavaara
Pukinselkä	6	+	12,80	470	m	yks	LHO Pukinselän lehdot
Raemäki	3	+	79,30	685	l/m	yks	LHO Ruutanaharjun lehdot, YSA Raemäen lsa
Yli-Kirvesmaa E	2	+	1,38	144	l/m	yks	SSO Auringonkorpi?
Yli-Kirvesmaa N	1	+	88,00	338	l	yks	SSO Auringonkorpi
Yli-Kirvesmaa SE	1	+	3,00	126	l	yks	SSO Auringonkorpi
Tornio							
Karsilonmaa		-				yks	SSO Rakanjänkkä?
Koirapirtinmäki W	1	+	0,01	6	l/m	yks	SSO Isokummunjänkä-Tuohimaanjänkä
Runteli	3	+	1,44	165	l/m	yks	LHO Runtelin lehto
Tuohimaa W	1	+	56,00	547	m	yks	SSO Kusiaisiskorpi-Palojänkkä-Alkumaa
Tuohimaanjänkä NE	1	+	0,00	2	m	yks	SSO Isokummunjänkä-Tuohimaanjänkä
Tuppivaara	1	+	1,10	243	m	yks	LHO Kalkkimaan lehdot
Vinsanmaa SW	1	+	1,00	20	m	yks	SSO Vinsanmaan letot

Esiintymän nimi	Osaesiintymien lkm	Esiintymän tila	Esiintymän kokoaaria	Yksilömäärä	Luonnontilaisuus	Maanomistajataho	Suojelualue/-ohjelmakohde
Ylitornio							
Hämeenvuoma	2	+	6,01	351	1	yks	SSO Hämeenvuoma?
Kalkkisaajot	1	+	50,00	1940	1	MH/yks	SSA Mellajoki
Kalkkisaajot S		-				MH/yks	SSA Mellajoki?
Karhunpesäkoivikko	1	+	2,00	105	1	MH	VMO Palokas
Karhunpesäkoivikko NE	3	+	3,70	208	1	MH	VMO Palokas
Karhunpesäkoivikko S	1	+	7,20	365	1	MH	VMO Palokas
Kiimalammit	2	+	10,65	189	1	MH	VMO Palokas
Kuusikorompaat	6	+	22,80	2425	1	MH	LHA Palorommas
Palorommas	2	+	10,90	1040	1	MH	VMO Rompaat, LHA Palorommas
Pitkäjänkä	1	+	0,30	77	1	yks	SSO Pitkäjänkä- Rytijänkkä?
Rytijänkkä SE	1	+	6,80	922	1/m	yks	SSO Pitkäjänkä- Rytijänkkä?
Tuorerommas	14	+	127,90	2417	1/m	MH	SSA Tuorerommas
Vuomavaara E		-				MH?	SSA Kilsiaapa- Ristivuoma?

ESIINTYMÄTIEDOT KUNNITTAIN

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Kittilä	Hirveäkuusikko N	A	Kankaan laidan lettoräme, jossa hieman kuusta. Pensaskerros avoin, katajapuskia siellä täällä.	LR LK	+	5,00	945	362	520	63	2	-	1	30	MH	SSO Neuvo-Pietari	VMO Ylläksestä 80 m E
Kittilä	Hirveäkuusikko N	B	Lettorämejuotti	LR	+	4,00	395	103	253	39	-	-	1	29	MH	SSO Neuvo-Pietari	VMO Ylläksestä 120 m E
Kittilä	Holkkuvaara	A	Kallionaluslehto vaaran alustassa. Tie halkaisee paikan.	TrLh	+	0,03	30	28	2	?	?	?	1	?	yks		UUSI
Kittilä	Isovuoma	A	Laaja lettoräme, josta määntynyt aikanaan hakattu. Runsaasti katajaa.	LR	+	8,00	506	148	315	43	1	-	m	20	yks		Vanha nimi: Lonnakko (=Valkko)
Kittilä	Isovuoma	B	Keskellä laajaa lettorämettä.	LR	+	0,30	77	29	42	6	-	-	m	15	yks		Vanha nimi: Lonnakko (=Valkko)
Kittilä	Jolhikko	A	Lettokorpi rytinevan laidassa	LK	+	?	10	3	7	?	?	?	1	?	MH		Vanha nimi: Aakenusjoki NE
Kittilä	Karjakkolehto	A	Koivu-kuusi-sekametsä, runsaasti katajaa. Kangasmetsästä laskeutuvan jyrkänteen alareuna suon laidassa.	TrLh	+	0,06	110	10	100	?	?	?	1	?	MH		UUSI
Kittilä	Lismajoen silta N	A	Lettoräme, runsaasti katajaa.	LR	+	3,10	410	110	300	?	?	?	1	?	yks		UUSI
Kittilä	Lismajoen silta N	B	Lettoräme, runsaasti katajaa	LR	+	0,10	30	10	20	-	-	-	1	25	yks		UUSI

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yk lö määrä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnonntilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Kittilä	Mustavaara W	A	Ruohoinen lehtokorpi. W- ja E- ja S-puolella pellonlaitaojat. Puolivarjoisa, rehevä laikku.	LhK	+	0,02	34	3	24	7	-	-	1	40	yks	LHO Mustavaaran lehdot	
Kittilä	Paarnajärvi E	A	Runsasruohoinen lehtokorpi maakielekkeen laidassa.	LK	+	0,60	205	84	100	21	-	-	1	27	yks		
Kittilä	Ruuhiselkä N	A	Vanhan uran aukossa, osa uuden uran tuntumassa, osa avoimella läntillä.	LhK TrLh	+	1,00	106	31	69	6	-	-	m	26	yks		Vanha nimi: Kuukerinmaa
Kittilä	Vuolittavaara W	A	Avoimehko länsirinne, niittymäinen. N-osa märempi, runsaasti leppää. Lehtoa.	TrLh	+	0,70	325	78	209	38	-	-	l/m	27	yks		Vanha nimi: Lonnakko (=Valkko).
Pelkosenniemi	Akanvaara E	A	Metsäautotien varressa oleva rinnelehtokorpi.	LR LK	+	120,00	2070	697	1276	97	3	-	l/m	28	yks	LHO Akanvaaran lehto	Metsäautotie halkoo
Pello	Kivilaki	A	Harvennettu sekametsä. Kapea lehtokorpijuotti. N-puolella runsaasti kortetta.	LhK TrLh	+	1,60	119	39	70	10	-	-	(m)	30	yks		Harvennettu
Rovaniemen mlk	Aitamaa	A	Kuivunut suo ojituksen seurauksena. Talvitie kulkee alueen poikki.	LR	+	15,00	128	54	67	7	-	-	m		yks		UUSI. Ojitettu
Rovaniemen mlk	Jouttiaapa W	A	S-osa katajaista lehtokorpea. N-pää suurruohoista lehtokorpea.	LK LhK	+	10,00	373	123	216	34	2	-	m	32	yks		Vanha nimi: Jouttiaapa. Ojitettu, hakattu

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriliit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Rovaniemen mlk	Joutiaapa W	B	Hieman kuivahtanut, runsasruohoinen ja mättäikköinen.	LR	+	1,30	16	10	5	1	-	-	m	29	yks		Vanha nimi: Joutiaapa. Ojitettu
Rovaniemen mlk	Kuusilampi S	A	Ojitettu, kauan sitten hakattu lettokorpi. Runsaasti katajaa. Oja esiintymän poikki. Reheviä <i>Filipendula</i> -kasvustoja. LK-LR-muuttuma. Puusto nuorta.	LK LRmu	+	60,00	940	380	467	93	1	-	m	30	MH		Ojitettu
Rovaniemen mlk	Kuusimaa SW	A	Vähän kuivahtanut lettokorpi tien ja ja ojien välissä.	LK	+	10,00	249	87	140	22	-	-	m	24	MH	SSO Louejärven letto	Ojitettu
Rovaniemen mlk	Kuusimaa SW	B	Kuivan oloinen rinne-soistuma, mättäikköinen.	LK	+	4,50	188	62	112	14	1	-	m	33	MH		SSO Louejärven letto tien S-puolella. Tioja
Rovaniemen mlk	Kuusivaara S	A	Avoin lettorämeen laita, kallioiset reunat.	LR	+	3,50	4	4	-	-	-	-	1	22	MH		UUSI? Vanha nimi: Kuusijoki?
Rovaniemen mlk	Narkaus, Kalkkimaa	A	Lettopainanne rinteellä. Esiintymä nousee yläpuolisen rinteellä kal-lioiden välisiin taskuihin.	LK	+	35,00	1193	357	730	106	-	-	1	30	MH	LHA Narkauksen Kalkkimaa	
Rovaniemen mlk	Narkaus, Kalkkimaa	B	Lettopainanteessa	LK	+	1,00	92	38	46	8	-	-	1	23	MH	LHA Narkauksen Kalkkimaa	
Rovaniemen mlk	Narkaus, Kalkkimaa	C	Lettopainanne, josta poistettu muutamia puita. Vedenviipymäpaikka.	LK LhK TrLh	+	19,00	686	369	297	20	1	-	1	34	MH	LHA Narkauksen Kalkkimaa	

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertililit	Sterililit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Rovaniemen mlk	Narkaus, Kalkkimaa	D	Puoliavoin tasanne rinteen juurella. Hakattu ja aurattu n. 40 v sitten. 2 pientä vierekkäistä esiintymää	LK	+	4,00	245	44	165	36	2	-	1	30	MH	LHA Narkausen Kalkkimaa	
Rovaniemen mlk	Narkaus, Kalkkimaa	E	Mättäikköinen, melko sulkeutunut lettokorpi-kuiva lehto. Vanha hakkuualue, aurattu	LK KuLh	+	3,50	223	60	133	30	-	-	1	30	MH	LHA Narkausen Kalkkimaa	
Rovaniemen mlk	Narkaus, Kalkkimaa	F	Lähteinen lettokorpi rinteiden alla suon reunassa.	LK KuLh	+	30,00	405	142	208	55	2	-	m	25	MH	LHA Narkausen Kalkkimaa	Ojitettu
Rovaniemen mlk	Pirulanmonttu	A	Yläosa lettokorpea, alempana tuoretta lehtoa. Rehevä, mättäikköinen. Vanhaa aukkoista kuusikkoa, maapuuta runsaasti. Haapaa, raitaa...	LK TrLh	+	6,00	419	119	230	70	1	-	1	35	MH		
Rovaniemen mlk	Purnuoja	A	Suurruohoinen, mättäinen, avoin lettoraie	LR	+	0,04	65	12	44	9	1	2	1	37	MET-LA	LPU Pisavaara	
Rovaniemen mlk	Purnuoja	B	Suurruohoinen, rehevä <i>Filipendula</i> -korpi. Mättäinen ja valoisa.	LK LhK	+	1,50	101	56	44	1	1	29	1	41	MET-LA	LPU Pisavaara	
Rovaniemen mlk	Sorvalaki E	A	Luonnontilainen sinivalvatti-hiirenporraslehto itärinteessä, lähteikkö. Vanhaa kuusikkoa.	LK LhK	+	12,00	329	90	192	47	-	-	1	38	yks	SSO Pisavaaran korpialue	

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnonntilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Salla	Aatsinginhauta	A	Rinteen lettorämeellä hakkaamattomalla osalla ja osittain koneuralla. Yläpuolella lähteitä. Vieressä hakkuita.	LR	+	5,00	90	27	52	11	-	-	m	21	yks	SSO Aatsinginhaudan suot	Vanha nimi: Koutalampi E. Ojitus, hakkuut
Salla	Juhannussaari S	A	Kapeassa suopainanteessa	LK	+	0,10	36	21	13	2	-	-	1	35	yks		
Salla	Koutoiva	A	Rinteen lettoräme puron varressa, hakattu.	LR	+	2,50	67	21	45	1	-	1	m	28	yks	SSO Aatsinginhaudan suot?	SSO:n rajalla tai ulkopuolella. Käytetty myös nimiä: Aatsinginhauta (B), Kulvakko-oja N. Hakattu
Sodankylä	Sattasen Liikavaara	A	Lettorämeellä/korvessa linjalla ja linjan tuntumassa. Osa tiheinä ryhminä.	LK LR	+	4,00	696	375	272	49	1	-	m	21	yks		Linja
Tervola	Ala-Kirvesmaa	A	Lehtoalue, lehtokorppainanteita. Sulkeutuneita ja myös hyvin varjoisia paikkoja	TrLh	+	182,00	769	88	562	119	2	13	1	37	yks	LHO Kirvesmaan lehto	
Tervola	Ala-Kirvesmaa	B	Rinnelehto. Runsaasti lettokorppainanteita.	TrLh	+	7,00	944	109	728	107	2	35	1	34	yks		LHO Kirvesmaan lehdot 80 m S
Tervola	Auringonkorpi	A			-										yks	SSO Auringonkorpi	EI LÖYTYNYT; pieni esiintymä
Tervola	Hosiolampi	A	Kankaan reunan lettokorvessa ja rämeellä.	LK LR	+	30,00	279	77	190	12	-	7	1	25	yks		SSO Suuripää n. 170 m W
Tervola	Käitalampi	A	Traktoriuran varressa. Vanhaa kuusikkoo	TrLh	+	0,30	146	48	81	17	1	-	1/m	40	yks	YSA Kaidanharjun Isa	Osin traktoriuralla

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Tervola	Kaitalampi	B	Kasvustot n. 6 m leveillä aukoilla traktoriurilla, varttunutta kuusikkoa.	TrLh	+	0,80	173	35	114	24	-	-	m	35	yks	YSA Kaidanharjun lsa	Traktoriuralla
Tervola	Karhakkamaa	A	Rehevä, tasainen suolle viettävä lehto. Komeaa kuusikkoa	KsLh	+	2,70	539	88	424	27	1	10	1	35	yks		SSO Heinäjänkä-Karhuaapa-Kokonerämeestä 200 m E
Tervola	Karhakkamaa	B	Suon reunaosan letto-korpi, joka ylempänä rinteessä vaihettuu tuoreeksi lehdoksi	LK TrLh	+	6,00	421	105	279	37	1	5	1	32	yks		SSO Heinäjänkä-Karhuaapa-Kokonerämeestä 80 m E
Tervola	Karhakkamaa	C	Puustoinen, sulkeutunut lehto. Sekametsää, pääpuulaji kuusi.	KsLh	+	0,50	48	3	35	10	-	1	1	35	yks		SSO Heinäjänkä-Karhuaapa-Kokonerämeestä 40 m E
Tervola	Karhakkamaanjänkä	A	Suolla ja rinteessä. Suon lettokorpi vaikeakulkuista mättäikköä.	LK KsLh	+	20,00	769	327	415	27	8	-	1	38	yks		Vanha nimi: Karhuaapa NE. SSO Heinäjänkä-Karhuaapa-Kokonerämeestä 120 m E
Tervola	Karhakkamaanjänkä	B	Kankaan reunan tihkupinnalla. Kangas lehtomaista, märkää. Lajisto niukka, vaateliias.	LK	+	3,50	24	7	14	3	-	-	1	25	yks		Vanha nimi: Karhuaapa NE. SSO Heinäjänkä-Karhuaapa-Kokonerämeestä 40 m E
Tervola	Karhakkamaanjänkä	C	Kivennäismaan (hakkuaukon) reunassa lievästi mättäikköisellä, pääosin sulkeutuneella lettokorvella.	LK	+	15,00	152	32	103	17	1	-	1/m	32	yks		Vanha nimi: Karhuaapa NE. SSO Heinäjänkä-Karhuaapa-Kokonerämeestä 140 m E. Hakkuaukean reunassa

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Tervola	Keskipalonnokka	A	Kostea painanne mustikkatyyppin kankaiden välissä. Vedenvaivamaa kuusikkoa, vähän raitaa.	LK	+	7,00	1900	300	1200	400	30	-	1	35	yks		SSO Heinijätkä-Karhuaapa-Kokonrämestä 130 m S
Tervola	Ketunpesävaara	A	Lehdon reunakorpi, pienen lähteisen suon reunassa. Ojitettu, kuivunut. Runsaasti ohdaketta, mesiangervoa ja siniheinää.	LK	+	10,00	351	91	251	9	-	22	m	33	yks	LHO Ketunpesävaaran lehto	Ojitettu
Tervola	Ketunpesävaara	B	Lähteikkö lettorämeen reunassa. Yläpuolella lehtoa. Pensaikkoinen.	LK LR	+	2,00	103	50	49	4	3	6	m	30	yks	LHO Ketunpesävaaran lehto	Ojitettu
Tervola	Kivimaa	A	Suuriruohoinen mättäikköinen pöpelikkö, pensoitunut. N-päässä tihkulettoa.	LK	+	10,00	325	117	190	18	-	41	1	33	yks	LHO Kivimaan lehdot	
Tervola	Kivimaa	B	Kuusikkolehdon lettopainanteen reunassa. Leppäpensaikkoinen mättäikkö. Isoja kuusia.	LhK	+	0,50	25	9	12	4	-	3	1	36	yks	LHO Kivimaan lehdot	
Tervola	Kuusikkokivalo	A	Lehtometsä avohakkuiden ja ojitusten puristuksessa. Rehevä	TrLh	+	0,50	52	3	42	7	-	-	1	32	yks		LHO Kuusikkokivalon lehdestä 25-60 m S
Tervola	Kätkävaara S	A	Runspuustoinen rinteensuslehto S-rinteessä. Melko sulkeutunut	TrLh	+	18,00	126	31	93	2	-	5	1	33	yks	LHO Kätkävaaran lehto	
Tervola	Lehmikumpu	A	Mättäikköinen, katajainen puustoinen letto.	LK LR	+	5,00	532	36	407	89	1	9	1	26	yks		SSO Lehmikumpu-Rätväaavasta 70 m N

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Tervola	Lehmikumpu	B	Mättäikköinen letto- korpi-räme. Versot pai- nanteissa.	LK LR	+	0,50	57	8	46	3	2	2	m	32	yks		SSO Lehmikumpu- Rätväavasta 50 m N. Alue hieman kuivahtanut
Tervola	Lehmikumpu	C	Lettokorpimuuttuma ojan ja tien reunassa.	LK	+	0,02	63	22	40	1	3	6	m	25	yks		SSO Lehmikumpu- Rätväavasta 160 m N. Ojitettu
Tervola	Liljalaki SE	A	Vesilaskupaikka rin- teessä. Paikoin avointa, paikoin sulkeutunutta. Vanhaa haapaa ja kuusta.	TrLh	+	2,20	1028	254	620	154	6	42	1	40	MET- LA	LPU Pisa- vaara	Vanha nimi: Pisa- vaara
Tervola	Liljalaki SE	B	Rinteen alaosan lähteik- kö. Vanhaa kuusikkoa	KsLh TrLh	+	3,50	389	127	238	24	-	17	1	40	MET- LA	LPU Pisa- vaara	Vanha nimi: Pisa- vaara
Tervola	Liljalaki SE	C	Puoliavoin rinteen ala- osan lehto lähteiköllä.	KsLh	+	4,00	188	77	108	3	-	15	1	32	MET- LA	LPU Pisa- vaara	Vanha nimi: Pisa- vaara
Tervola	Liljalaki SSE	A	Varjoisa vesilaskulehto rinteen alaosassa.	TrLh	+	10,00	653	106	515	32	-	27	1	38	MET- LA	LPU Pisa- vaara	Vanha nimi: Pisa- vaara
Tervola	Marmorilouhos	A	Valoisa lettokorpi ”lou- hoksen” vieressä. Tihkupintoja	LK LR	+	6,00	557	258	261	38	8	129	1	35	MH		
Tervola	Marmorilouhos	B	Mättäikköinen, isovar- puinen rinneletto.	LK	+	1,00	111	23	69	19	-	4	1	25	MH		
Tervola	Marmorilouhos	C	Loivasti SW viettävä lehtokosteikko	LhK KsLh	+	5,00	153	22	127	4	2	5	1	38	MH		
Tervola	Marmorilouhos	D	Sulkeutunut, mättäik- köinen korpikuusikko.	LhK	+	0,10	27	7	20	-	1	-	1	40	MH		
Tervola	Marmorilouhos	E	Lehto, jonka puusto hoidettua nuorta män- nikköä (8-10 m).	KuLh	+	0,50	236	38	185	13	-	1	m	33	MH		Hakattu, nykyään nuorta mäntyä

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertililit	Sterilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Tervola	Mulkosilmälampi	A	Rinteen alaosan valoisa lettokorpi suon reunassa nuoressa metsässä	LK LhK	+	0,54	188	47	120	21	-	7	1	33	yks		
Tervola	Pahakivalo	A	Vesilaskupaikka kallioiden alapuolella rinteessä.	LK	+	5,50	534	130	384	20	-	7	1	31	MH		
Tervola	Pirttimaa	A	Puoliavoin lettokorpi-lettokorpimuuttuma	LK	+	5,00	150	59	86	5	4	11	m	32	yks		SSO Suuripäästä 100 m E. Oja, kuivahtanut
Tervola	Pukinselkä	A	Kallioisen rinteen alaosan lehto	LK	+	7,00	237	93	128	16	4	-	m	32	yks	LHO Pukinselän lehdot	Avohakkuun reunaa
Tervola	Pukinselkä	B	Puronvarsilehdossa traktoriuralla.	TrLh KsLh	+	0,70	102	30	67	5	-	-	m	35	yks	LHO Pukinselän lehdot	Traktoriura
Tervola	Pukinselkä	C	Lohkareinen ojanpenkka ympäristöineen.	LK TrLh	+	0,30	13	7	6	-	1	-	m	30	yks	LHO Pukinselän lehdot	Tieoja
Tervola	Pukinselkä	D	Kallioiden välinen painanne.	TrLh	+	0,10	31	14	13	4	3	-	m	20	yks	LHO Pukinselän lehdot	UUSI. Hakattu, kuivunut
Tervola	Pukinselkä	E	Avokallioiden reunan paljaaksihakattu, taimettunut alue.	TrLh	+	4,00	40	15	20	5	-	-	m	20	yks	LHO Pukinselän lehdot	Hakattu, kuivettunut
Tervola	Pukinselkä	F	Siemenpuuasennossa oleva kivinen eteläinen rinne.	KuLh	+	0,70	47	15	18	14	-	3	m	21	yks	LHO Pukinselän lehdot?	LHO:n rajalla tai ulkopuolella. Hakattu, kuivettunut
Tervola	Pukinselkä	G	Laajahko hakattu, taimettunut alue. Taimet yli 2 m. Pistem. esiintymä hakkuuaukon reunan rehevässä painanteessa.	TrLh	+	0,01	10	6	4	-	-	1	m	24	yks		LHO Pukinselän lehdoista 50 m S. Hakattu ja kuivahtanut
Tervola	Raemäki	A	S-rinteen lehto, jonka alaosa lähteistä lettoa.	LK LR TrLh	+	66,00	425	213	173	35	26	38	1	38	yks	LHO Ruutanaharjun lehdot	Osa LHO:n ulkopuolella

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Tervola	Raemäki	B	Upea, erittäin rehevä lehto, jossa runsaasti <i>Lonicera & Actaea</i>	TrLh	+	10,00	75	7	62	6	-	-	m	40	yks	LHO Ruutanaharjun lehdot	Ojitettu, koivut hakattu kauan sitten
Tervola	Raemäki	C	Pensaikkoinen, varjoisa lehto.	TrLh KsLh	+	3,30	185	92	88	5	3	5	1	38	yks	YSA Raemäen lsa	
Tervola	Raemäki	D	Rehevä puronvarsi lehto, paikoin runsasruohoinen. Runsaasti ojasta nostettuja kiviä.	TrLh	+	12,00	79	28	49	2	3	4	m	36	yks		LHO Ruutanaharjun lehdoista 50-150 m E
Tervola	Ruuttulammet	A	Lähteikön tuntumassa lettokorpi ja lehto. Aurinkoinen (S-eks.) paikka.	LK TrLh	+	6,00	430	108	259	63	-	23	1	25	MH		
Tervola	Ruuttulammet	B	Valoisa, pensaikoinen rantaluhta.	KsLh	+	0,06	46	12	34	-	-	2	1	30	MH		UUSI
Tervola	Ruuttulammet	C	Vähäpuustoinen lettor. Esiintymä leton reunassa. Viereinen kangas taimikkona.	LR	+	0,01	14	2	11	1	-	-	1	26	MH		
Tervola	Ruuttulammet	D	Lettorämeen reuna lähellä kivennäismaan laitaa. Mättäinen ja puskikoinen.	LK LR	+	0,01	31	7	21	3	-	3	1	27	MH		
Tervola	Saarijärvi	A	Lettorämeen laita.	LK LR	+	1,00	90	38	47	5	2	11	1	29	yks		
Tervola	Saarostenkangas	A	Ruoho- ja heinäkorpea lehtokorpilaikuissa. Erittäin vaikeakulk. maastoa.		-										MH		EI LOYTNYT; epätarkka tieto

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertililit	Sterililit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnonntilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Tervola	Yli-Kirvesmaa E	A	Suon reunan traktoriura.	LK	+	1,30	128	19	78	31	2	3	m	28	yks	SSO Aurin- gonkorpi?	SSO:n rajalla tai ulkopuolella. Traktoriura
Tervola	Yli-Kirvesmaa E	B	Sulkeutunut kuusilehto rinteen alla suon reu- nassa.	TrLh	+	0,08	16	2	13	1	-	-	1	36	yks	SSO Aurin- gonkorpi?	SSO:n rajalla tai ulkopuolella
Tervola	Yli-Kirvesmaa N	A	Rehevä suon reuna rin- teen juurella, helppoa maastoa.	LK	+	88,00	338	60	231	47	5	8	1	28	yks	SSO Aurin- gonkorpi	Osa SSO:n ulkopuo- lella
Tervola	Yli-Kirvesmaa N	B	Sulkeutunut, kivikko- nen lehto Yli-Kirves- maan puustoisella rin- teellä	TrLh	+	6,00	214	48	157	9	2	4	1	36	yks		SSO Aurigonkor- vesta 70 m S
Tervola	Yli-Kirvesmaa NW	A	Valoisa tihkuletto loi- vassa rinteessä, joka rajoittuu sulkeutunee- seen puronvarsikorpeen.	LK	+	1,50	216	46	145	25	-	25	1	38	yks		SSO Auringonkor- vesta 190 m SW
Tervola	Yli-Kirvesmaa NW	B	Runsaspuustoinen var- joisa korpimättäikkö	LK	+	0,50	188	40	128	20	7	11	1	37	yks		SSO Auringonkor- vesta 90 m SW
Tervola	Yli-Kirvesmaa SE	A	Mättäinen, valoisa letto- räme. Runsaasti kämme- köitä.	LR	+	3,00	126	55	66	5	-	3	1	28	yks	SSO Aurin- gonkorpi	U-kortti: Yli- Kirvesmaa S-SW
Tomio	Kalkkimaan E	A	Lehtoaluetta. Metsää harvennettu kevyesti.	TrLh	+	0,06	35	17	8	-	4	-	(m)	34	yks		LHO Kalkkimaan lehdosta 110 m SW. Kevyesti harvennettu
Tomio	Kaltiojätkä S	A	Avolettoa, jossa muuta- mia männynkäkkyroitä. S-osassa pensaikkoo. Runsaasti vaivaiskoivua.	LR	+	45,50	995	249	692	54	-	17	l/m	22	yks		LHO Kalkkimaan lehdosta 190 m NW. Suon laitaojat
Tomio	Karsilonmaa	A			-								m		yks	SSO Rakan- jätkä?	Aurattu ja hakattu

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Tornio	Karsilonmaa	B			-								m		yks	SSO Rakanjänkkä?	Aurattu ja hakattu
Tornio	Karsilonmaa	C			-								m		yks	SSO Rakanjänkkä?	Aurattu ja hakattu
Tornio	Koirapirtinmäki W	A	Lettoräme/lettokorpi alarinteessä avoimehkon koivuleton yläpuolella	LK	+	0,01	6	2	4	-	-	-	l/m	18	yks	SSO Isokummunjänkkä	SSO:n rajalla
Tornio	Runteli	A	Puolivarjoisa/varjoisa rehevä lehtometsä. Runsaasti varttuneita kuusia.	TrLh	+	0,02	12	4	7	1	-	-	1	42	yks	LHO Runtelin lehto	
Tornio	Runteli	C	Kuusikko, jossa vähän aluskasvillisuutta.	TrLh	+	1,32	129	17	107	5	-	-	1	30	yks	LHO Runtelin lehto	
Tornio	Runteli	D	Harvennettua lehtometsää, jossa runsaasti ajouria. Korpipainanteita. runs, hakkuutähteitä.	TrLh	+	0,10	24	8	16	-	-	-	m	32	yks	LHO Runtelin lehto	Harvennettu
Tornio	Runteli	E	Kivikkoinen kuivahko lehto tien vieressä. Jatkuu ylärinteeseen. Esiintymä pääosin tien laidassa; osa näkyy tielle.	TrLh	+	3,00	123	50	68	5	-	-	m	25	yks		LHO Runtelin lehdestä 50 m W. Tie
Tornio	Tuohimaa W	A	Rinteen lettorämettä, jolla runsaasti katajaa. Osittain kuivahtanutta. Ryhmiä myös tasaisella lettokorven laidassa.	LR LK	+	56,00	547	130	359	58	2	35	m	22	yks	SSO Kusiais-korpi-Palojänkkä-Alkumaa	Hakattu

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Tornio	Tuohimaanjätkä NE	A	Muuttunut, kuivahtanut lettoräme läjitetyn näköisen niityn lähellä. Runsaasti vaivaiskoivua ja kortetta. Suon pinta kuiva. Ojat NE-, W- ja S-puolella esiintymää.	LR	+	0,00	2	2	-	-	-	-	m	20	yks	SSO Isokummunjätkä	Ojitettu, kuivunut
Tornio	Tuppivaara	A	Kuiva rinnelehto, osittain kalliainen. Kaivoksen reunan lähellä.	KuLh	+	1,10	243	60	160	23	1	-	m	21	yks	LHO Kalkki- maan lehdot	Louhos, harvennus
Tornio	Vinsanmaa SE	A	Runsasruohoinen tervaleppäkorpi, joka NE-osasta lehtoa. Vanhaa kuusikkoa, paljon maapuuta (pieniä). Traktoriuria, oja ja ura lähellä.	LhK KsLh	+	14,00	324	117	152	55	-	-	l/m	27	yks		Vanha nimi: Vinsanmaa (osa). Traktoriuria, oja
Tornio	Vinsanmaa SW	A	Hakkaamaton lettosareke keskellä hakattua ja aurattua aluetta.	LR	+	1,00	20	10	8	2	-	-	m	20	yks	SSO Vinsan- maan letot	Ympäristö hakattu, aurattu. Selvästi kuivahtanut
Ylitornio	Ainiskonoja- Ahmavaara	A	Loiva puustoinen rinne laajan lettorämeen yläosassa kapeana juottina. Runsaasti hakkuutahkeitä. Lettokorpilaikku, jonka ylä- ja alapuolella metsäkoneurat. Hakattu 1991.	LhK TrLh	+	3,00	548	224	315	9	1	50	m	34	MH		Hakattu

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Ylitornio	Hämeenvuoma	A	Lettokorpi avoimen lettosuon ja lehdon välissä rinteessä. Osa yksilöistä avoimemmalla suolla.	LK LR	+	6,00	341	136	198	7	-	-	1	35	yks	SSO Hämeenvuoma?	SSO:n rajalla tai ulkopuolella
Ylitornio	Hämeenvuoma	B	Avosuolta lähtevä lettojuotti, jossa lähinnä koivua.	LR	+	0,01	10	6	4	-	-	-	1	30	yks	SSO Hämeenvuoma?	SSO:n rajalla tai ulkopuolella
Ylitornio	Kalkkisaajot	A	Pääosa suon ja lehtorinteen vaihtumisvyöhykkeessä. Jatkuu rinnelehtoon.	TrLh LhK KuLh	+	50,00	1940	553	1312	80	1	50	1	30	MH/ yks	SSA Mella-joki	Esiintymästä n. puolet ulkopuolella
Ylitornio	Kalkkisaajot S	A	Km-ruudulla 1 oja; kuivattanut suota. Kangas pääosin hakattu paljaaksi ja kevyesti muokattu.		-										MH/ yks	SSA Mella-joki?	EI LOYTYNYT; epätarkka tieto
Ylitornio	Karhujupukka S	A	Rehevän lettokorven reuna, lähellä kankaan reunaa osittain ajouralla.	LK	+	50,00	50	30	20	?	?	?	1(m)	?	MH/ yks		
Ylitornio	Karhunpesäkoivikko	A	Lettorämeellä/-korvessa kovan maan reunassa. lehtipuita ja pensaita.	LK	+	2,00	105	35	55	15	-	5	1	32	MH	VMO Palokas	Vanha nimi: Palokas
Ylitornio	Karhunpesäkoivikko NE	A	Puoliavoin lettokorpi/-räme suosaarekkeen laidan kainalossa.	LK LR	+	2,20	117	74	39	4	3	42	1	33	MH	VMO Palokas	
Ylitornio	Karhunpesäkoivikko NE	B	Avoin lettorämeen laita suosaarekkeen reunassa. Tasaista lettopintaa, runs. katajaa.	LR	+	1,30	59	29	25	5	-	21	1	33	MH	VMO Palokas	

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Sterilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Ylitornio	Karhunpesäkoivikko NE	C	Loiva etelään viettävä vesilaskupaikka, aukkoinen.	TrLh	+	0,20	32	11	21	6	-	5	1	36	MH	VMO Palokas	
Ylitornio	Karhunpesäkoivikko S	A	Rehevä lettorämejuotti avokallioiden kupeessa. Osa tikankonteista leveämmän suoalueen laiteilla.	LR	+	7,20	365	102	231	32	1	15	1	25	MH	VMO Palokas	
Ylitornio	Karhurommas SW	A	Lettokorpi, pieni aukko kuusikossa, tuore turve/moreenimaa	LK	+	0,02	13	2	11	?	?	?	1	?	MH		UUSI
Ylitornio	Kiimalammit	A	Pienen suon metsäsaarekkeen reunan lettokorpi. Runsaspuustoinen, pensoittunut mätkäkö. Sulkeutunut.	LK	+	10,50	120	37	80	3	-	15	1	35	MH	VMO Palokas	
Ylitornio	Kiimalammit	B	Lettorämeen laidassa. Osittain lettokorven piirteitä, pensoittunut (<i>Alnus</i>).	LK LR	+	0,15	69	11	54	4	-	4	1	31	MH	VMO Palokas	
Ylitornio	Kuusikkorompaat	A	Tieuran laidassa lehdoissa, osittain avoimella alueella.	TrLh	+	7,00	839	392	415	32	3	-	1	35	MH	LHA Palo-rommas	Osa LHA:n ulkopuolella (suurin osa)
Ylitornio	Kuusikkorompaat	B	Lähteinen ja tihkupintainen lehtometsä rinteessä. Esiintymä rajoittuu tiehen.	TrLh	+	4,00	766	263	445	58	-	-	1/m	31	MH	LHA Palo-rommas	Hakkuu, tie

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertililit	Sterililit	Taimet	Kodat,vanhat	Kodat,uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohde	Huomautuksia
Ylitornio	Kuusikkorompaat	C	Rinnelehto, jossa runsaasti haapaa. Yksi ryhmä taimikossa aurattulla alueella, muut metsän puolella.	TrLh	+	6,40	431	174	240	17	1	-	l/m	30	MH	LHA Palorommas	Osa LHA:n ulkopuolella. Hakattu ja aurattu
Ylitornio	Kuusikkorompaat	D	Rinnelehto, jossa runsaasti haapaa. Osa pienessä painanteessa. Kenttäkerros heikko.	TrLh	+	1,50	231	81	138	12	-	-	1	26	MH	LHA Palorommas	
Ylitornio	Kuusikkorompaat	E	Lettorämeellä ja taimikon reunassa kuusien vieressä, auraturien päästä n. 1 m.	LR	+	0,50	26	20	6	-	-	-	l/m	26	MH		Hakkuu, muokkaus
Ylitornio	Kuusikkorompaat	F	Lehtorinteessä. N-puolella avoimempi ja märempi alue.	TrLh	+	1,00	70	27	39	4	-	-	1	26	MH	LHA Palorommas	
Ylitornio	Kuusikkorompaat	G	Suoalueen laidassa, rinteen alaosan lettorämeellä. Avoin.	LR	+	2,90	88	29	44	15	-	-	1	25	MH	LHA Palorommas	
Ylitornio	Palorommas	A	Puolivarjoisa-varjoisa tuore lehtometsä. Ryhmistä osa traktoriuralla.	TrLh	+	10,00	801	424	331	46	1	-	m	35	MH	VMO Rompaat, LHA Palorommas	Vanha nimi: Palorommas SE. Vanhoja uria
Ylitornio	Palorommas	B	Avoimehkon rämeen laidan lettoräme, pensaikkoinen ja mättäikköinen.	LR TrLh	+	0,90	239	86	137	16	1	5	1	25	MH	VMO Rompaat	Vanha nimi: Palorommas SE
Ylitornio	Pitkäjänkä	A	Avosuon laidassa pienellä lettokorpilaikulla, erittäin mättäikköinen ja pensaikkoinen.	LK	+	0,30	77	18	57	2	-	-	1	30	yks	SSO Pitkäjänkä-Ryti-jänkkä?	SSO:n rajalla tai ulkopuolella

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Ylitornio	Rytijänkkä SE	A	Lettokorpi kivennäismaan laidassa. Osa ryhmistä aurauksen laidassa. Korpi laidasta kortteinen, sulkeutunut.	LK	+	6,80	922	414	471	37	-	-	l/m	36	yks	SSO Pitkäjänkä-Rytijänkkä?	Vanha nimi: Väystäjä. Mahd. vain pieni osa SSO:lla. Reuna hakattu ja muokattu
Ylitornio	Tuorerommas	A	Muokatun, taimikkoa kasvavan alueen reunassa ja vieressä lettorämeellä	LR	+	0,70	108	61	46	1	-	5	m	33	MH		Hakkuu, muokkaus
Ylitornio	Tuorerommas	B		LR	-								m		MH	SSA Tuorerommas	Oja
Ylitornio	Tuorerommas	C	Ojan ja tuoreen kankaan välinen lehtokorpi/lettokorpi.	LhK LK	+	9,00	368	97	241	30	1	15	l/m	35	MH	SSA Tuorerommas	Oja
Ylitornio	Tuorerommas	D	Ojasta nouseva lehtujuotti ja ojan varren suolaikulla.	LK TrLh	+	1,10	175	49	113	13	-	-	1	31	MH	SSA Tuorerommas	
Ylitornio	Tuorerommas	E	Tihkupintainen loiva lettorämerinne, ojasta n. 10 m.	LR LhK	+	4,00	201	54	139	8	-	5	1	29	MH	SSA Tuorerommas	
Ylitornio	Tuorerommas	G	Rinnesuon yläosa, osittain lehtometsän puolella. Suo pensaikkoinen ja rehevä.	LhK LK	+	5,50	399	139	231	29	1	9	1	31	MH	SSA Tuorerommas	
Ylitornio	Tuorerommas	H	Laaja lettoräme, jolla runsaasti ruokohelpiä. Versoja siellä täällä laajalla alueella.	LR TrLh	+	100,00	740	250	460	30	-	27	1	27	MH	SSA Tuorerommas	
Ylitornio	Tuorerommas	J	Rinteen lettorämeellä. Runsaasti katajaa.	LR	+	1,50	130	94	34	2	-	15	l/m	26	MH	SSA Tuorerommas	

Kunta	Esiintymän nimi	Osaesiintymä	Kasvupaikan kuvaus	Kasvupaikkatyyppi	Esiintymän tila	Esiintymän koko aaria	Yksilömäärä	Fertiilit	Steriilit	Taimet	Kodat, vanhat	Kodat, uudet	Luonnontilaisuus	Keskim. versokoko cm	Maanomistajataho	Suojelualue/ suojeluohjelmakohte	Huomautuksia
Ylitornio	Tuorerommas	K	<i>Molinia</i> -lettoräme rinteessä. Runsaasti rytiä esiintymän yläpuolella.	LR	+	1,00	37	10	27	-	-	-	1	25	MH	SSA Tuorerommas	
Ylitornio	Tuorerommas	L	Katajikkoinen lehtokorpi/lettokorpi rinteessä.	LhK TrLh	+	1,05	145	49	91	5	1	-	1	25	MH	SSA Tuorerommas	
Ylitornio	Tuorerommas	M		LR	-										MH		
Ylitornio	Tuorerommas	N	Rinteen alaosan lettorämeellä, runsaasti katajaa. Rinteen yläosassa siellä täällä.	LR	+	4,00	172	50	106	6	1	-	1	20	MH	SSA Tuorerommas	
Ylitornio	Tuorerommas	O	Pensaikkoinen lettoräme ojen välissä.	LK	+	0,75	50	25	24	1	-	-	m	26	MH	SSA Tuorerommas	UUSI
Ylitornio	Tuorerommas	P			+	?	< 10	?	?	?	-	-	1	?	MH	SSA Tuorerommas	Pieni piste-esiintymä, U-korttia ei ole täytetty. UUSI
Ylitornio	Tuorerommas	Q			+	?	< 10	?	?	?	-	-	1	?	MH	SSA Tuorerommas	Pieni piste-esiintymä, U-korttia ei ole täytetty. UUSI
Ylitornio	Tuorerommas	R			+	?	< 10	?	?	?	-	-	1	?	MH	SSA Tuorerommas	Pieni piste-esiintymä, U-korttia ei ole täytetty. UUSI
Ylitornio	Vuomavaara E	A			-										MH?	SSA Kilsiaapa-Ristivuoma?	EI LÖYTÄNYT; epätarkka tieto
Ylitornio	Ylinenvinsa	A	W-osa lettorämettä, joka kuivahtanut jonkin verran. E-osa ollut ilm. lehtokorpea, kuivahtanut. Ojat kuivattaneet ympäristöä.	LR LhK	+	3,00	169	56	97	16	-	-	m	25	yks		Vanha nimi: Kivijärvi, Vinsa. Ojia rinteen suuntaisesti, tieojat

Kartta

1:20 000

1:50 000

Metsähallitus
Perä-Pohjolan puistoalue
PL 57
99601 SODANKYLÄ

MAASTOKORTTI TIKANKONTTI

Uusi

Pvm _____ Havainnoitsija _____

Esiintymän nimi	Osaesiintymä
Kunta	Lääni
Rekisterikylä	Eliömaakunta
Koordinaatit	Karttalehti
Maanomistaja	Tila nro
Suojelualue/-ohjelma	

Esiintymä on: luonnontilainen muuttunut

Esiintymää ei löytynyt > Merkitse karttaan kuljettu reitti

tuhoutunut

muuttunut

muu syy

Esiintymän sijainti

ALKUPERÄINEN: KOPIO ALUE- MH OULU TALL.
SYKE KESKUS

L.E. 16.1.1998

Ympäristötyyppi

LK LR LhK LhKu LhKs LhTr
 LhKg niitty muu _____

Puusto _____**Esiintymän koko**

laajuus _____

lajille soveliaan ympäristön ala _____

yks.määrä arvioitu

Fertiilit _____ Steriilit _____ Taimet _____ Yhteensä _____

ed. vuotiset kodat _____ uudet kodat _____

Esiintymän muoto ja yleiskuvaus _____

Seuralaislajit

Kenttäkerros ja pensaskerros _____

Pohjakerros _____

Uhanalaiset lajit _____**Yksilöiden kunto**

Yksilöiden kunto _____

Keskim. koko ja
kukinnan vaihe _____**Suojelu- ja hoitotarve**Alue suojeltu _____

Suojelutarve _____

Hoitosuosituksset _____

Piirros**Muuta:**

JULKAISUSSA KÄYTETYT LYHENTEET

LHA	lehtojensuojelualue
LHO	lehtojensuojeluohjelman kohde
LPU	luonnonpuisto
METLA	Metsäntutkimuslaitos
MH	Metsähallitus
SSA	soidensuojelualue
SSO	soidensuojeluohjelman kohde
VMO	vanhojen metsien suojeluohjelman kohde
yks	yksityisomistuksessa oleva maa
YSA	yksityismaan luonnonsuojelualue

Vuonna 1998 ilmestyneet Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 88 Tynys, Tapio 1998: Vätsärin erämaan metsien kehitys. 38 s.
- No 89 Suikki, Anneli 1998: Kulhanvuoren luonnonsuojelualan kasvillisuus. 93 s.
- No 90 Rinne, Veikko, Clayhills, Tom & Koponen, Seppo 1998: Lounais-Suomen suojeltujen tammilehtojen selkärangattomat eläimet. 76 s.
- No 91 Ahonen, Markku, Huhtamella, Jarmo & Seppänen, Markku 1998: Nieriän siirtoistutukset Ylä-Lapissa. 53 s.

Sarja B

- No 40 Heinänen, Teijo & Ormio, Hannu 1998: Liesjärven kansallispuiston Korteniemen metsänvartijatilan erityissuunnitelma. 44 s.
- No 41 Uotila, Outileena 1998: Liesjärven kansallispuiston Korteniemen metsänvartijatilan sisustustekstiilisuunnitelma. 43 s.
- No 42 Tikkanen, Johanna, Toppari, Elina, Kotiaho, Janne, Pulkkinen, Katja & Sulka-va, Pekka 1998: Askel elämyksiin – Leivonmäen luonnonsuojelualan ohjaajan opas. 79 s.
- No 43 Below, Antti & Vauramo, Anu (toim.) 1998: Metsähallituksen luonnonsuojelu. Vuosikertomus 1997. 70 s.
- No 44 Lindgren, Leif 1998: Lenholmin luonnonsuojelu- ja lehtojensuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelma. 136 s.
- No 45 Horne, Paula, Sievänen, Tuija, Alenius, Virpi, Iisalo, Heikki & Friman, Tuomas 1998: Kävijälaskentaopas. 68 s.
- No 46 Metsähallitus 1998: Tiilikajärven kansallispuiston runkosuunnitelma. 48 s.
- No 47 Metsähallitus 1998: Patvinsuon kansallispuiston runkosuunnitelma. 50 s.
- No 48 Hakalisto, Sirkka, Nieminen, Sirpa & Kanerva, Tiina 1998: Perinnebiotooppien kasvillisuuden seurantaopas. 81 s.